

Vesmír pod nohama

Ladislav Miko

Vesmír

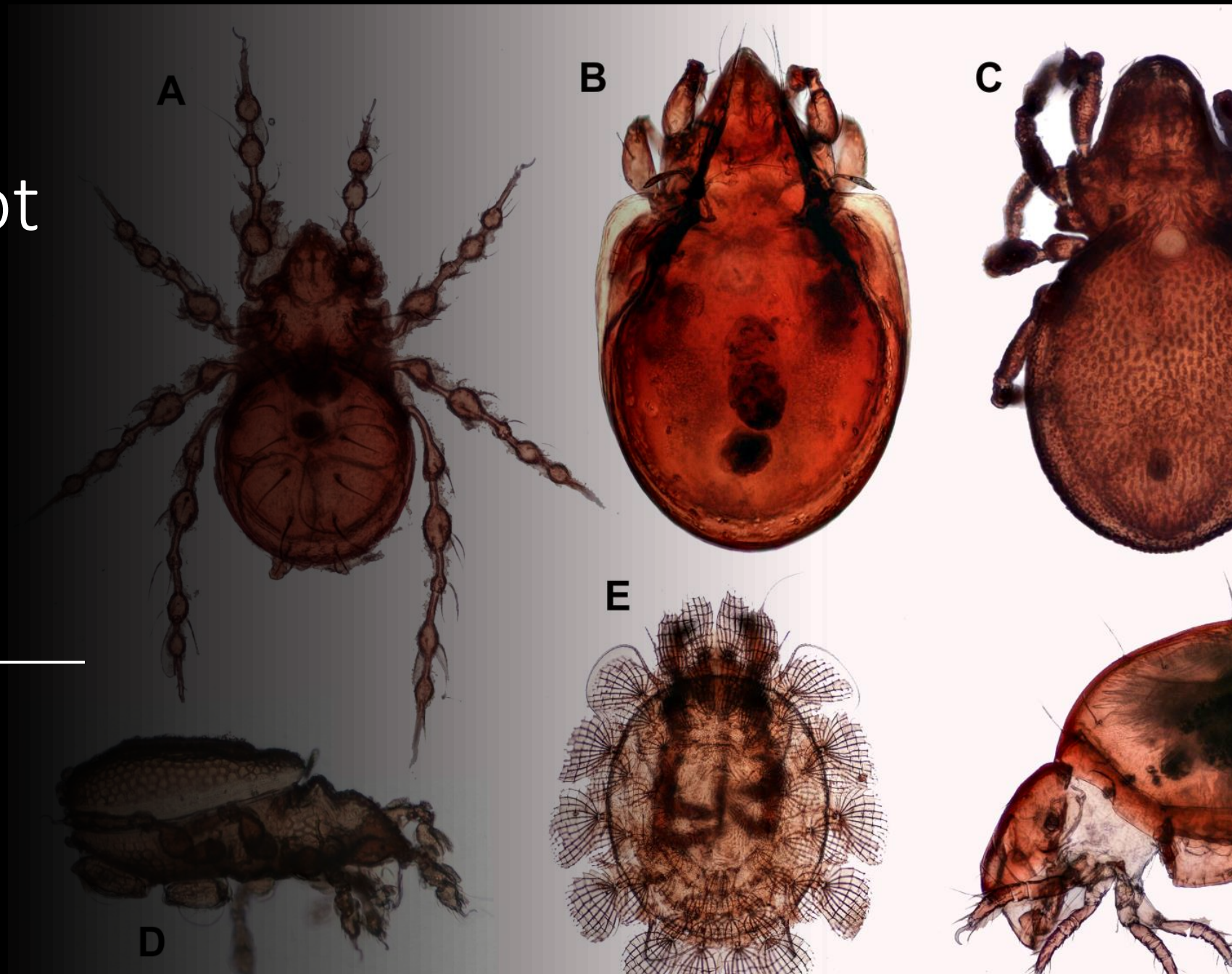
pod nohama,
aneb...

Ladislav Miko

Jak vypadá život v půdě a proč ho potřebujeme?

Ladislav Miko

Půda je plná breberek, každá
má svou funkci

Co v půdě dělají?

...breberky ?
fuj a brrrr.... !

Ale proč?

...jak je známe z filmů

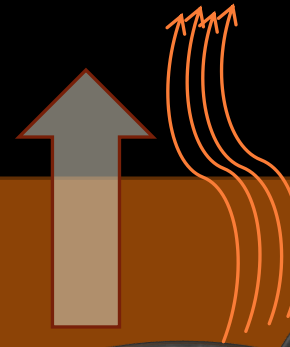

DSWalter 2011

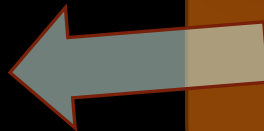
© Solent News / Rex Features

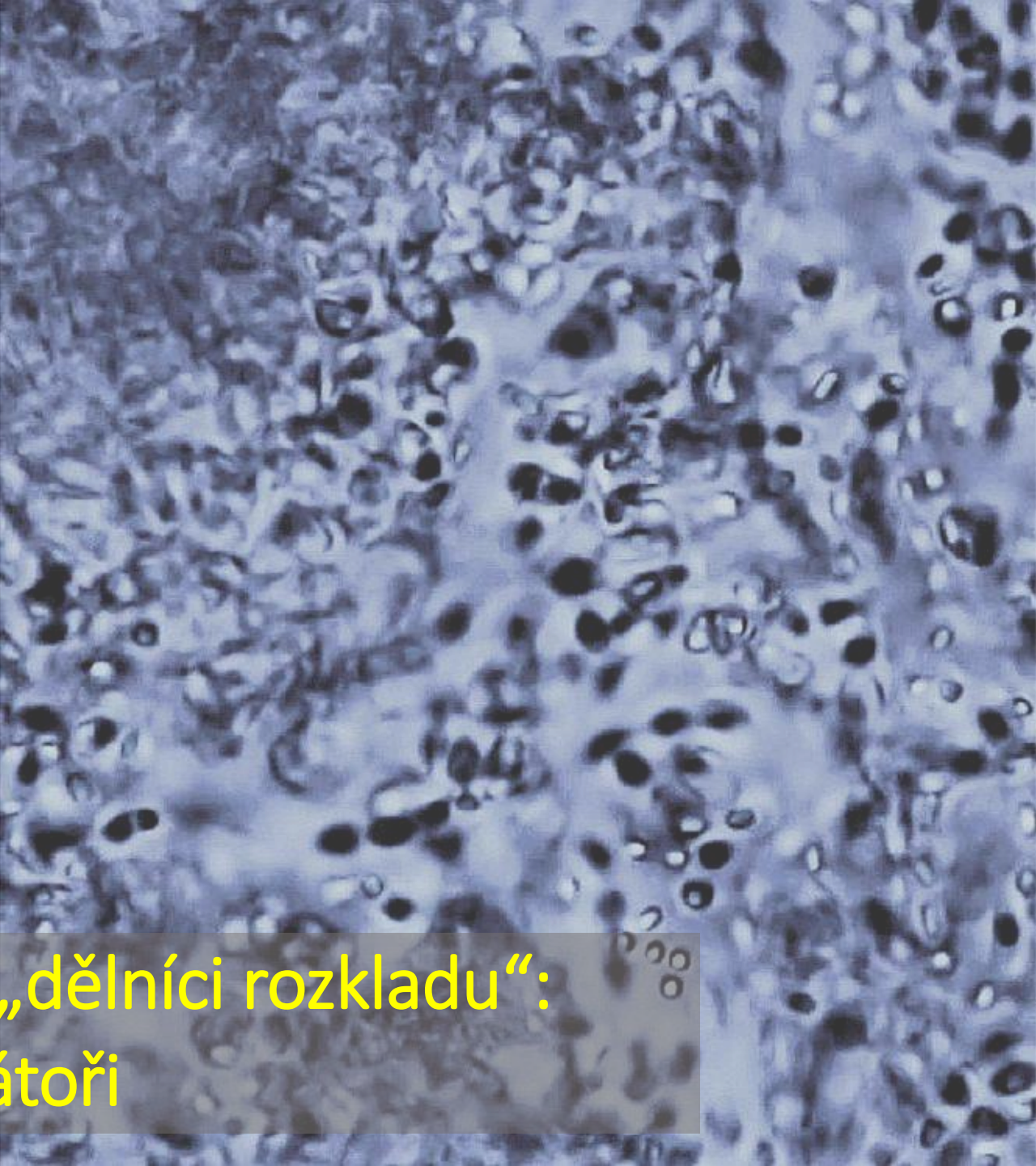
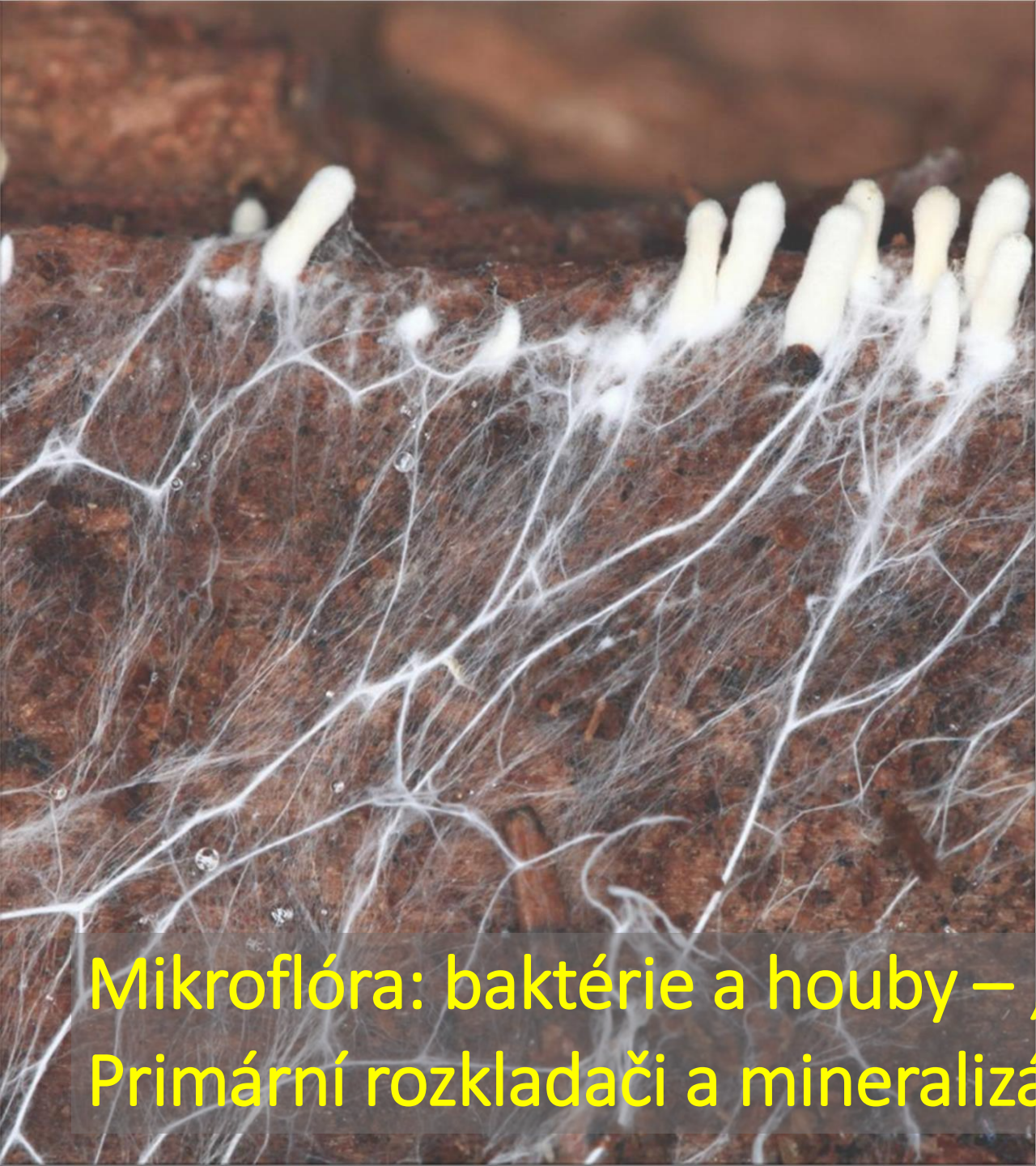
Půda: aktéři a struktura

živiny

Mikroflóra: bakterie a houby – „dělníci rozkladu“:
Primární rozkladači a mineralizátoři

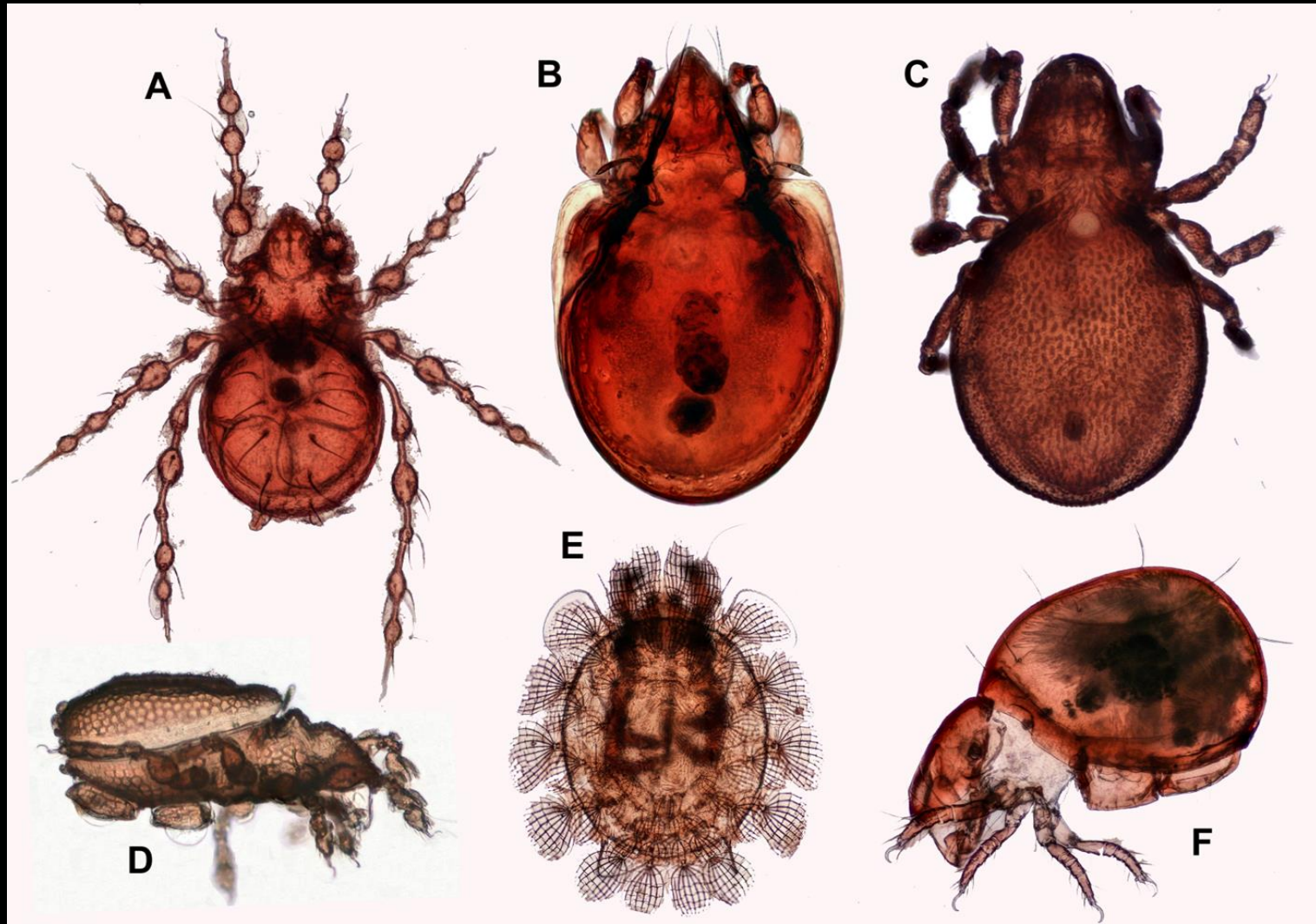

**Mikrofauna: „vodní fauna v půdě“:
Osmotrofové a fagotrofové
Komplexní společenstva**

Mesofauna: roztoči pancířníci (Oribatida)
makro- a mikrofytofágové, generalisté,
požírači, rozdrobovači, míchači, koprogenní humus

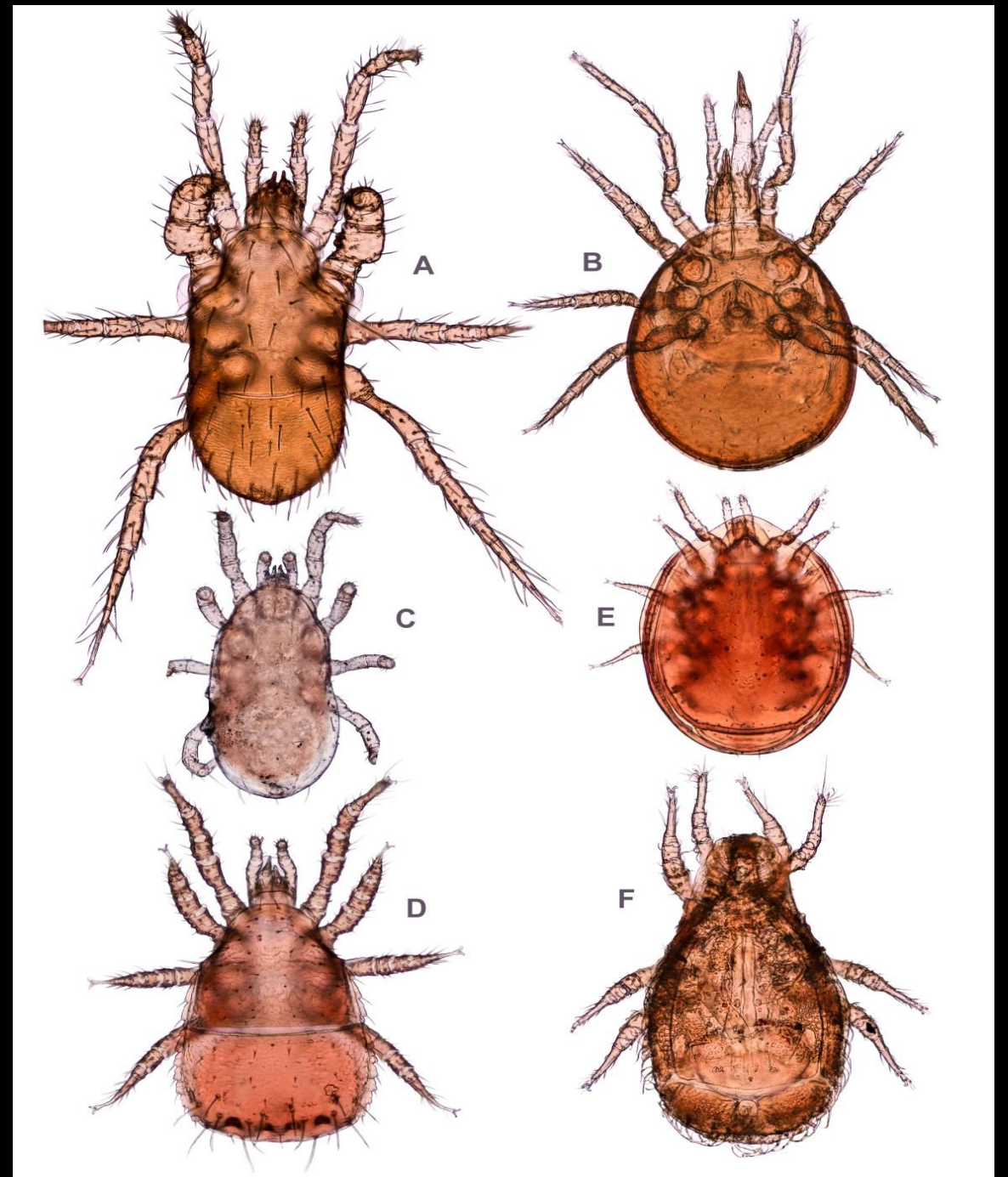
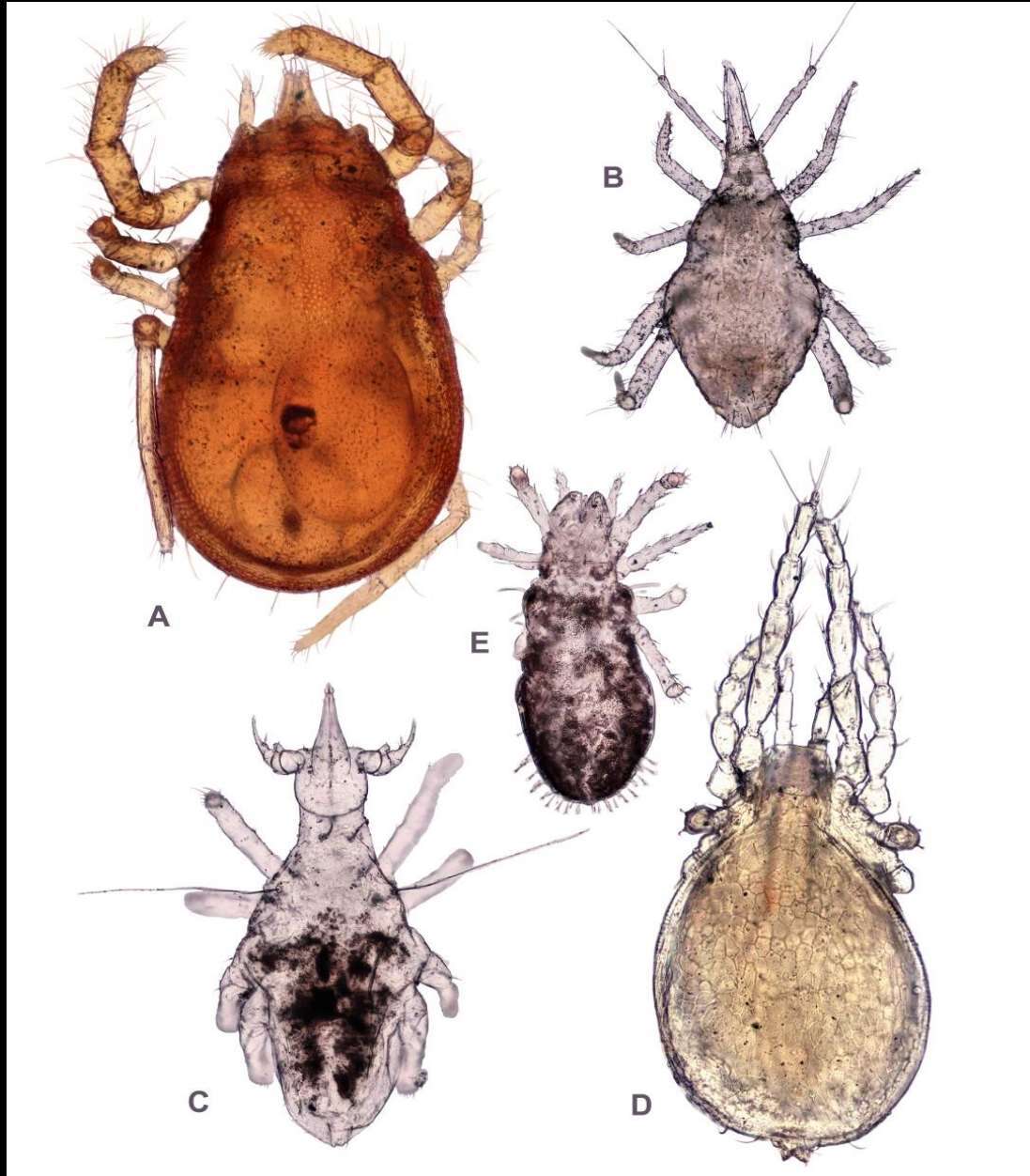

Mesofauna: chvostoscoci,
stonoženky, drobnušky

Mesofauna: draví roztoči

Makrofauna: půdní inženýři a technici
Rozdrobování, rozhrabávání, přemísťování
Rytí chodeb a distribuce organické hmoty
Výměty a koprogenní humus

Makrofauna: půdní dravci
Lov a regulace početnosti

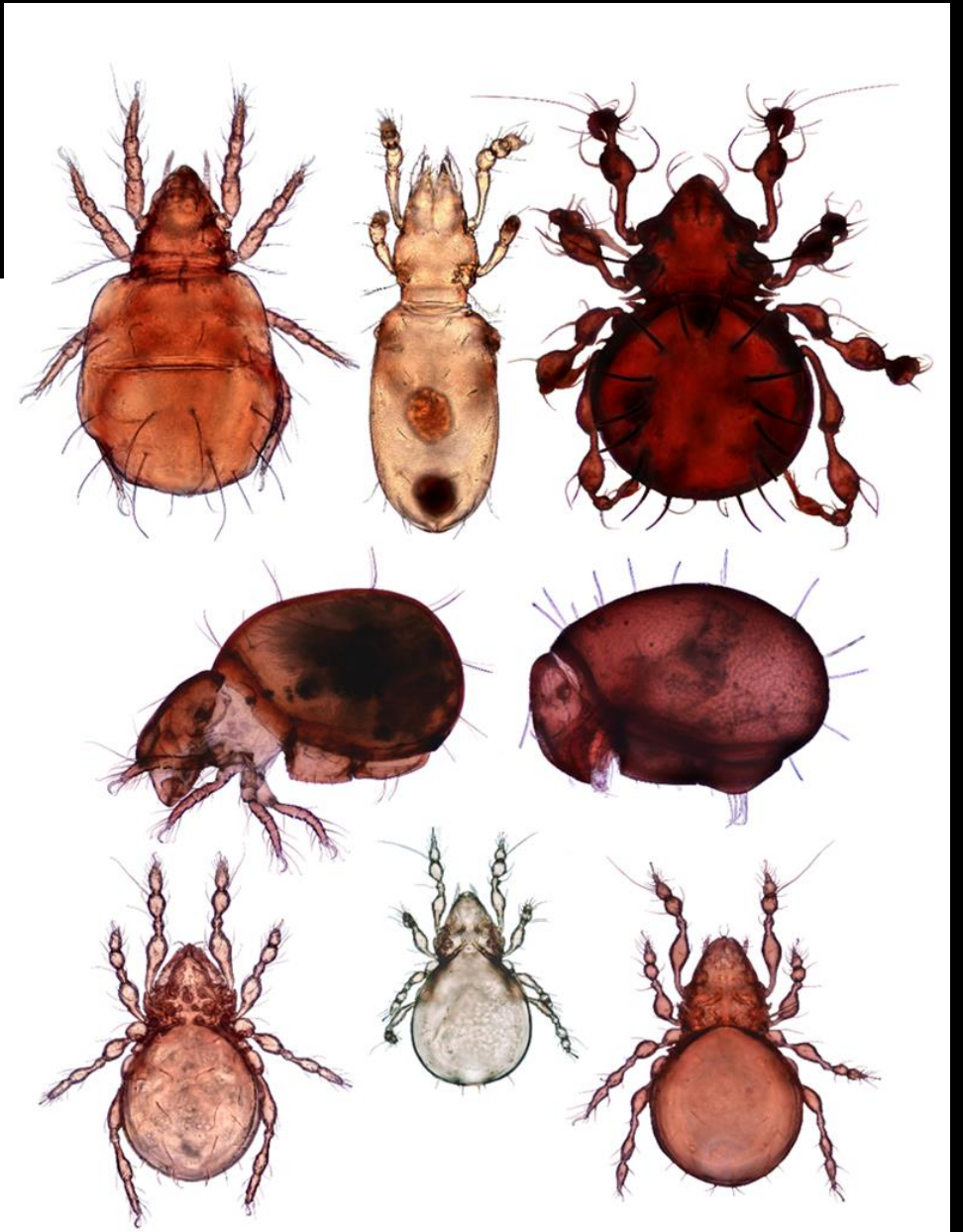
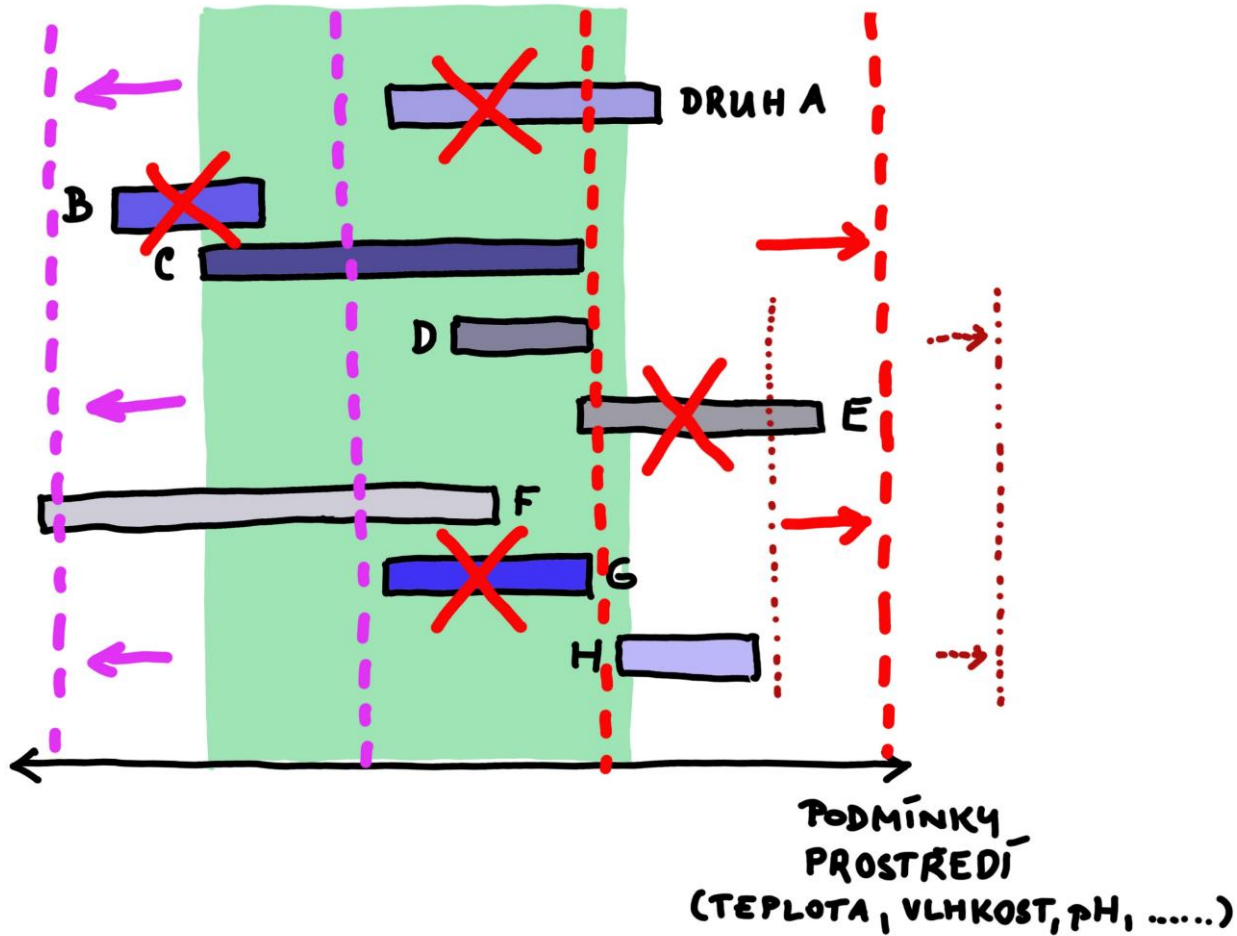

BIODIVERZITA !

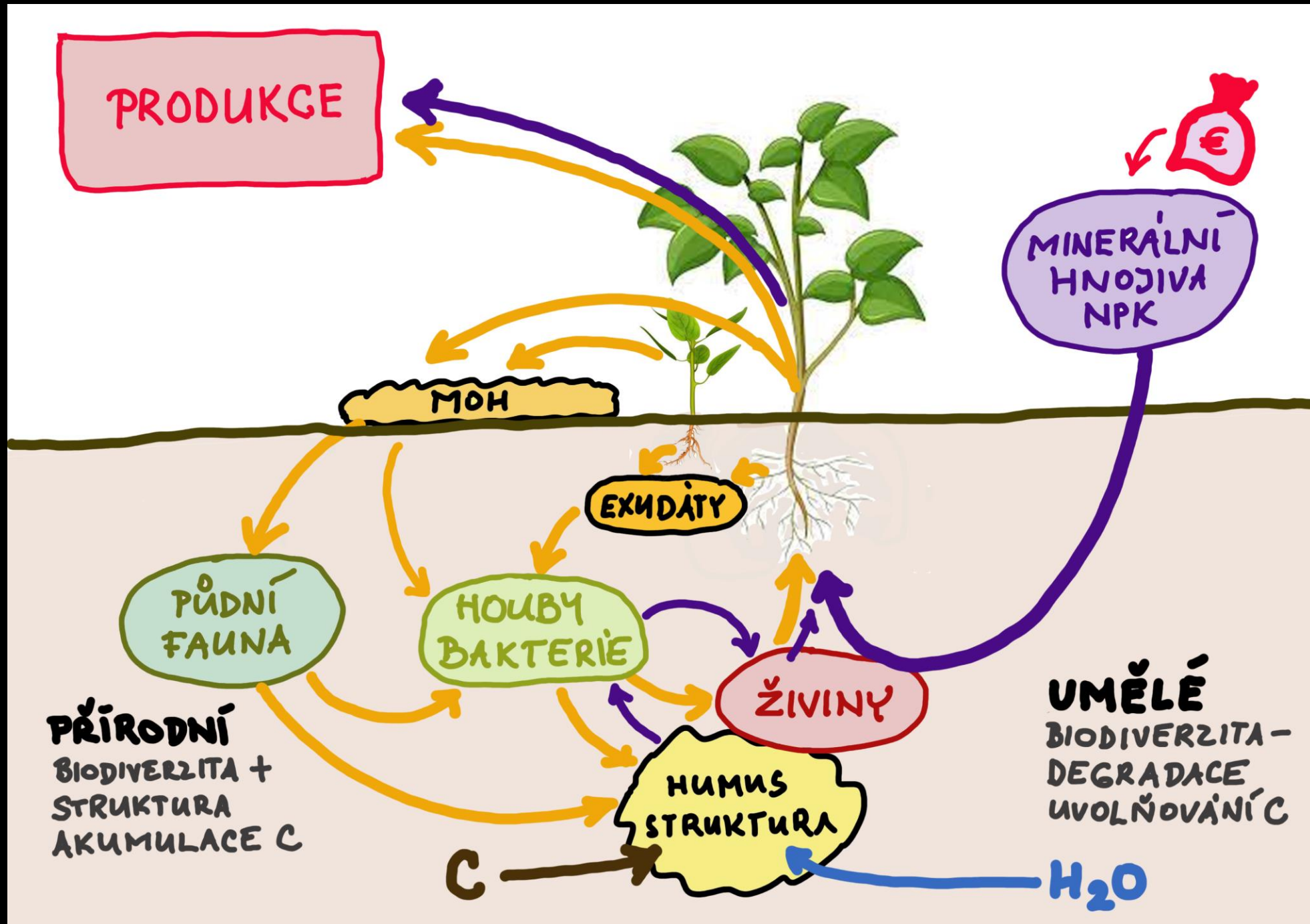

Nejlepší pojišťovna: funkční redundance

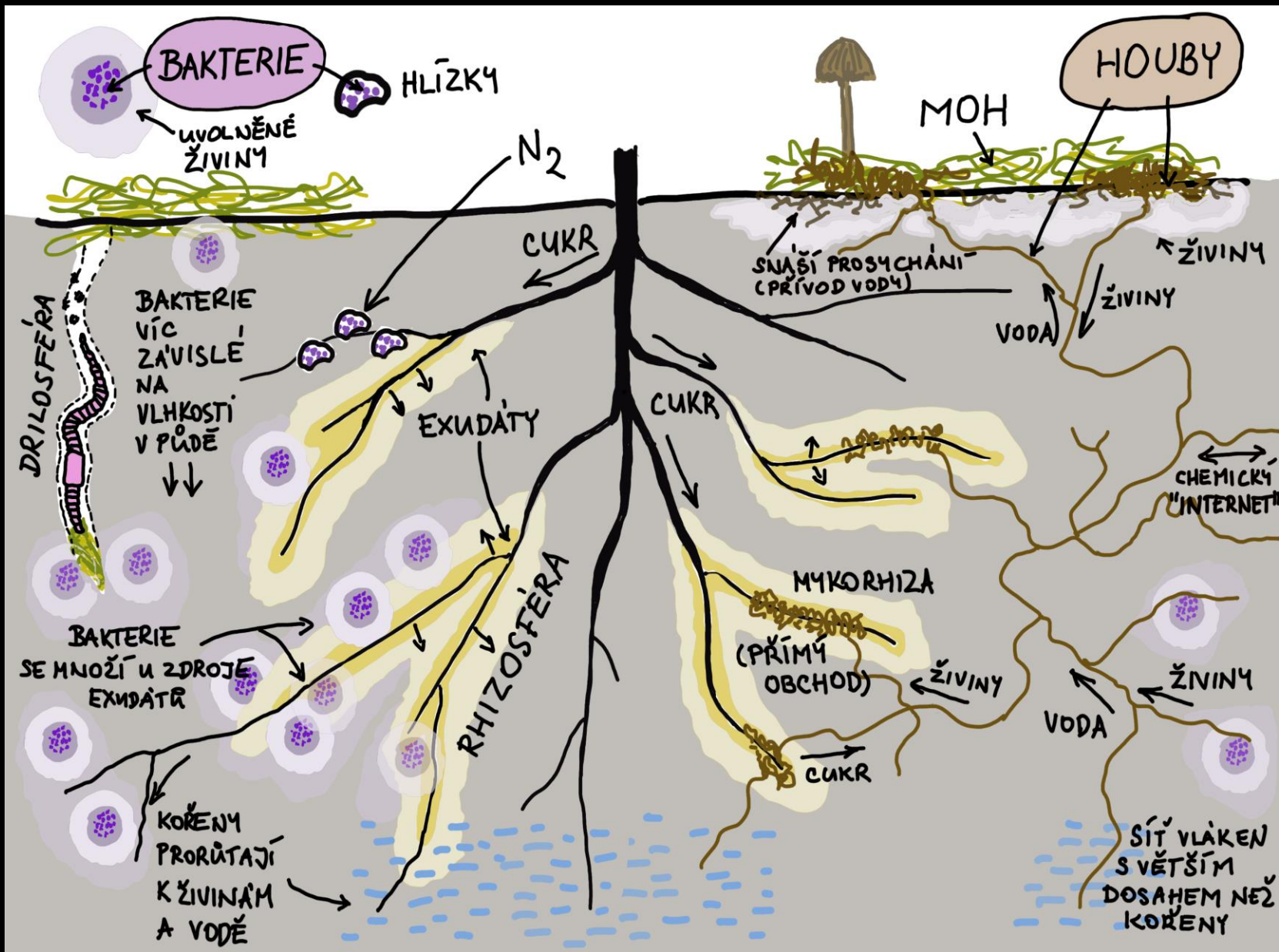

Organická
hmota a
ekosystémové
služby
fungující půdy

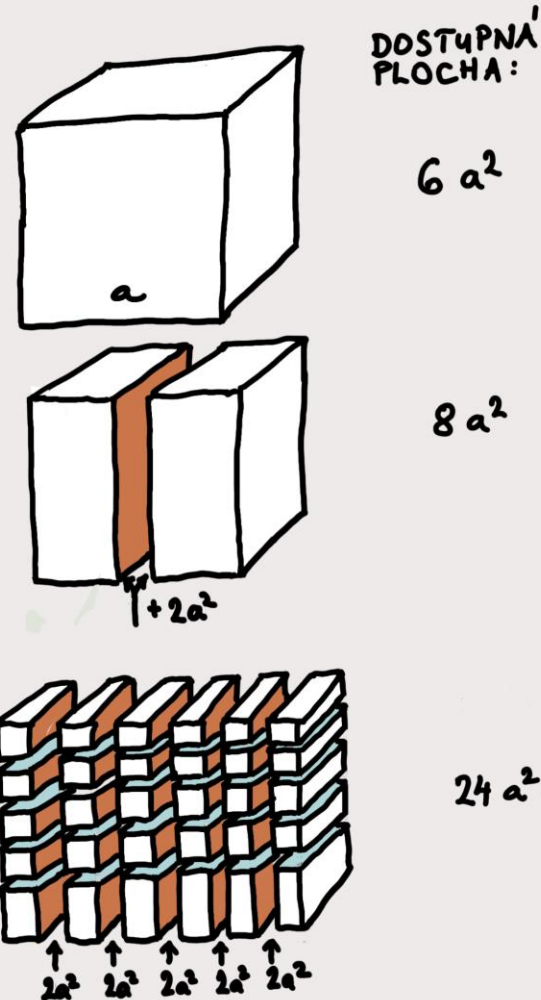
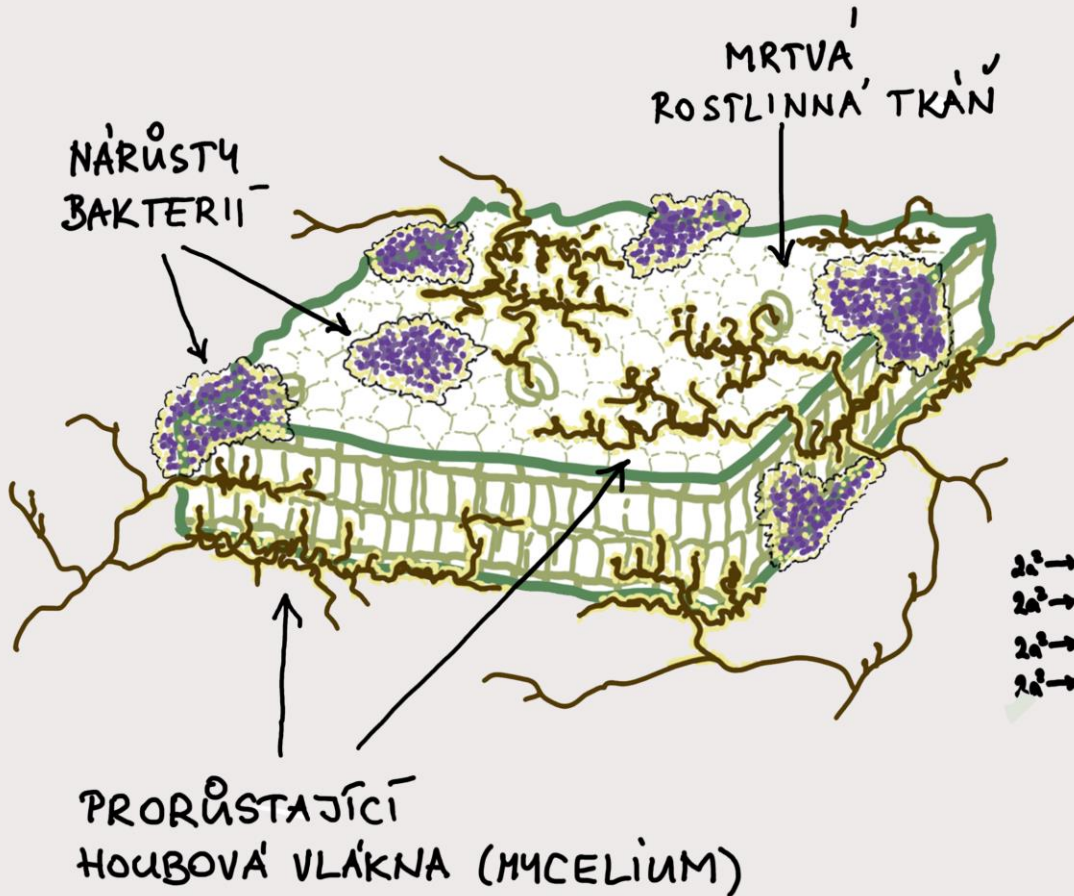
Propojený svět: typy rozkladu a vztahy s kořeny rostlin

- Rostlina v půdním prostředí čile obchoduje: metabolity za vodu a živiny
- Dva hlavní způsoby (energetické kanály) rozkladu:
  - Bakteriální kanál – citlivější na podmínky, univerzálnější, závislý na ekosystémových inženýrech, v profilu
  - Houbový kanál – zvládá občasné extrémy (prosychání, pH,...) u povrchu, propojení na delší vzdálenosti („potrubí“, transport)
- Symbiotické vztahy (hlízký, mykorhizy)

MIKROBIALNÍ GAMBIT

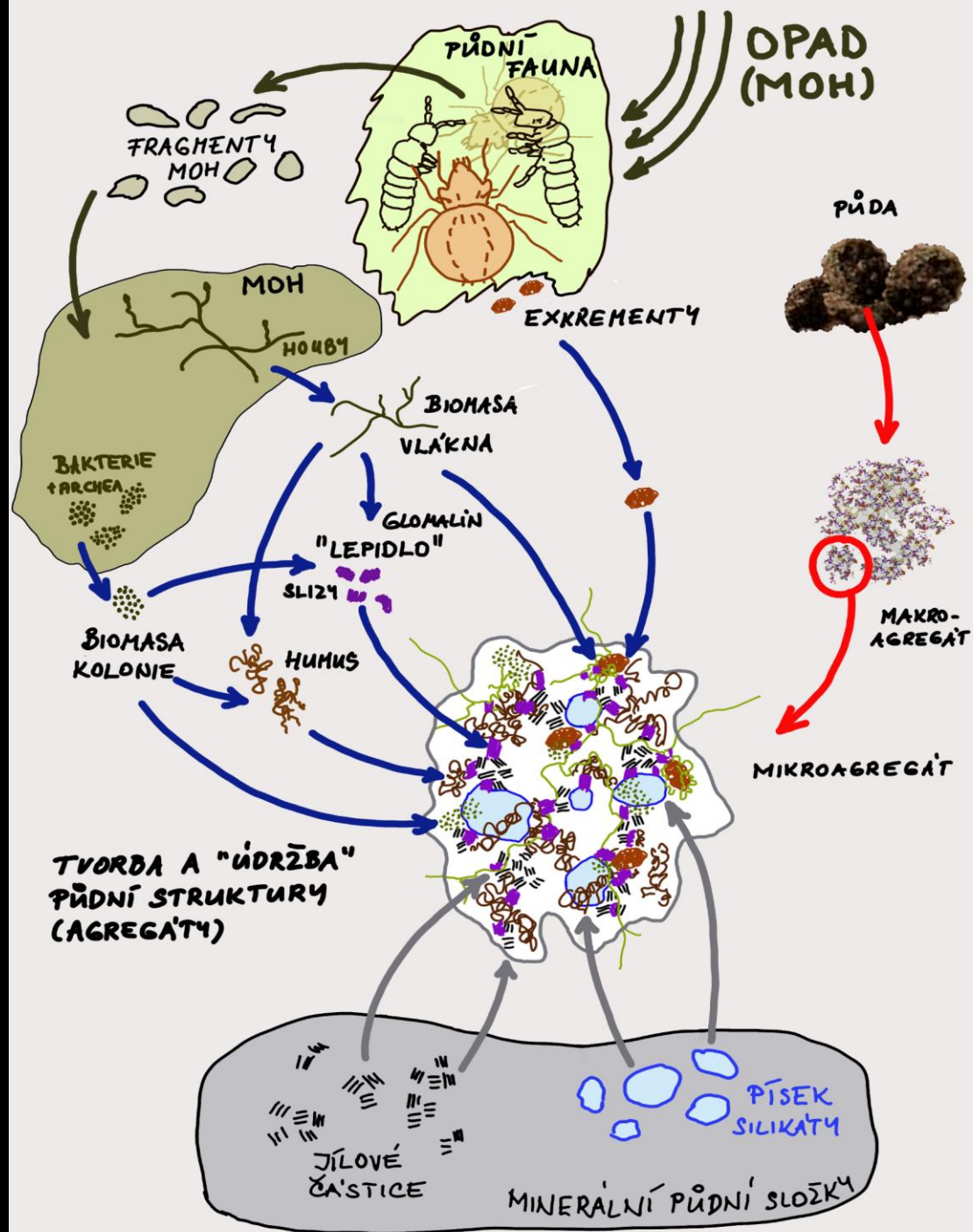
→ SEŽER MĚ A VYHRAJU!

Role půdních organismů při rozkladu mrtvé organické hmoty (MOH)

- Půdní mikroflóra (bakterie, houby) – primární rozkladači, mineralizace – zpětné uvolňování živin, humifikace
- Půdní fauna:
  - Požírači detritu a mikroflóry – rozdrobování, zvětšování povrchu, promíchávání
  - Půdní „ekosystémoví inženýři“ – distribuce MOH v půdě (žížaly, mravenci, brouci)
  - Sekundární dekompozice a koprogenní humifikace, dusík
  - Dravci - regulace

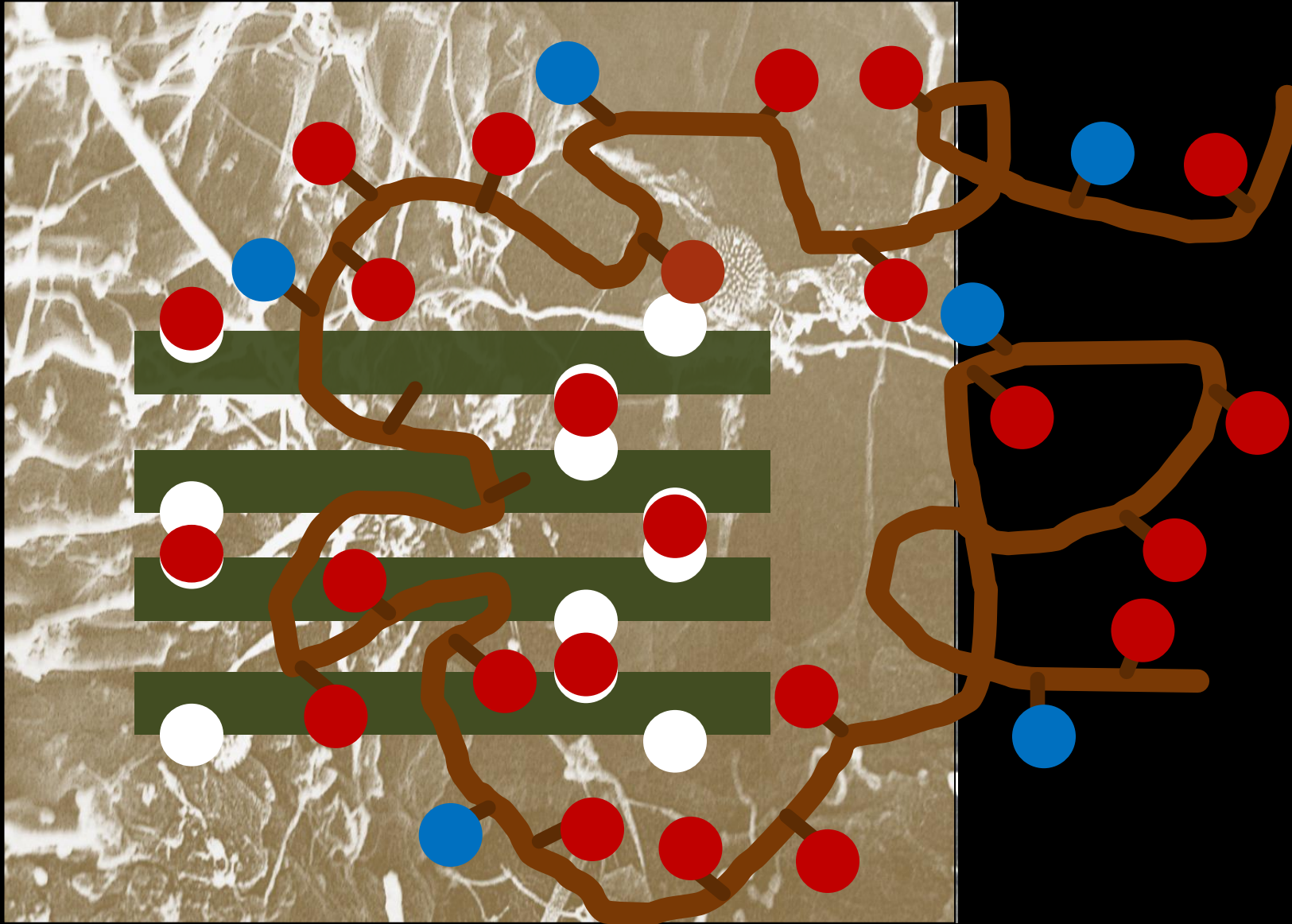

Půdní struktura: komplexní vznik a údržba, klíčová funkce

- Výsledek současně rozkladu a syntéz
- Zdroj potravy (energie) a současně životní prostředí (mikrohabitat)
- Funkční propojení neživé a živé složky půdy
- Zásadní stabilizační element půdy (stabilizace fyzikální, chemická, biologická, imobilizace, zásobárna živin i energie)
- MOH klíčová pro vznik
- Produkt činnosti půdních organismů, nejde uměle „vyrobit“ a jen velmi komplikovaně nahradit

Půdní struktura a živiny: proč je to tak důležité?

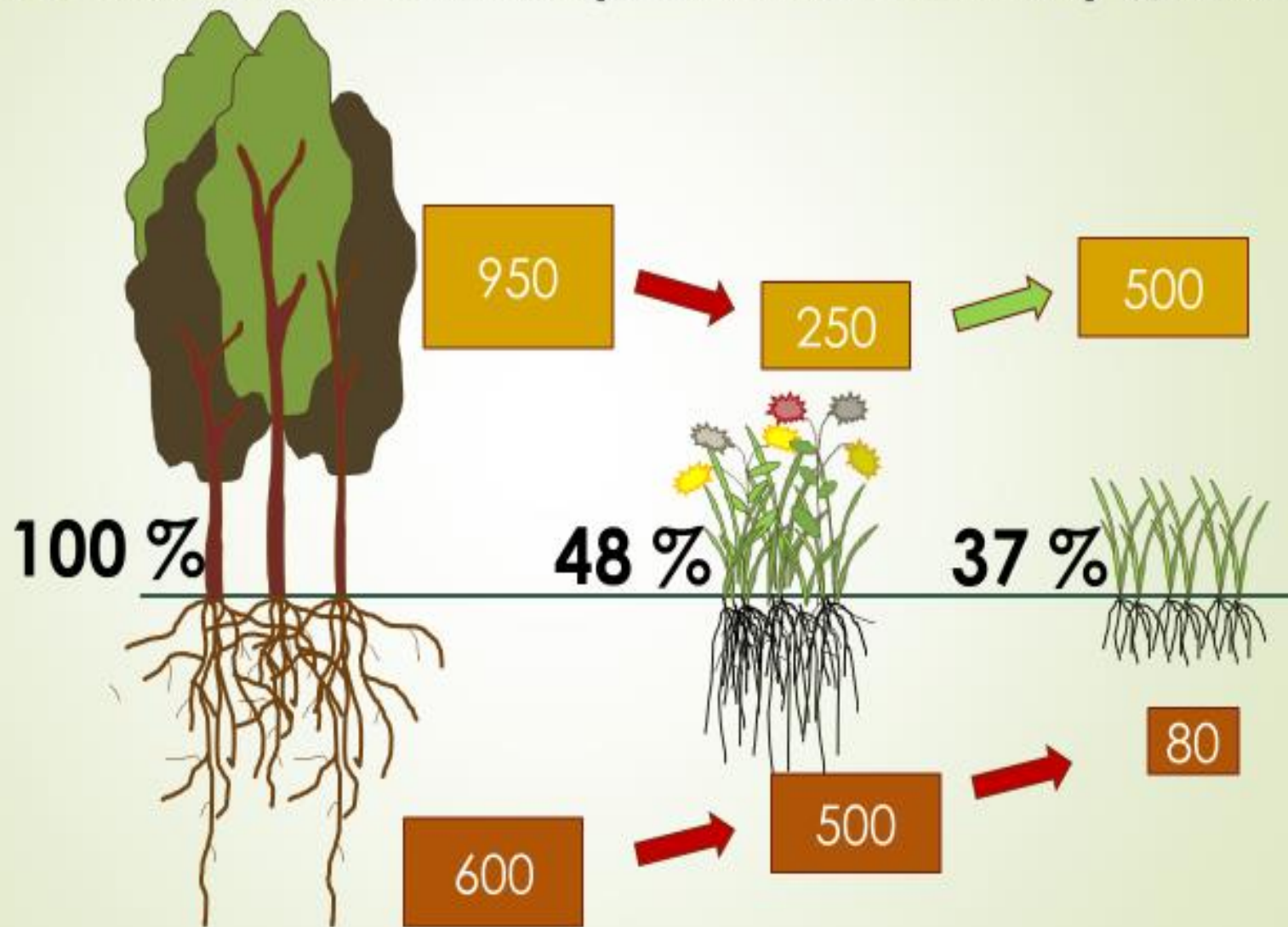

Kationty
- draslík
- vápník
- sodík,
...

Anionty
- fosfor
- dusík,
...

Produkce nadzemní a podzemní biomasy (g/m²/rok)

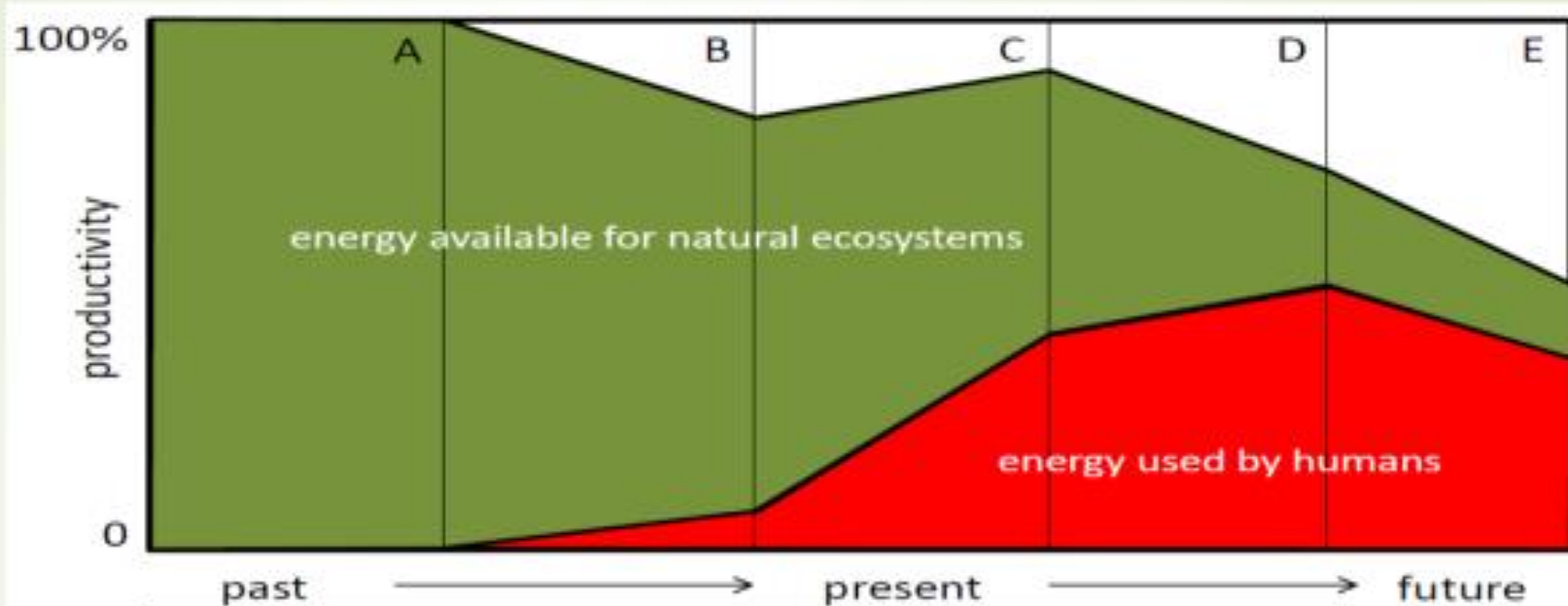

Ztráty v produkci biomasy

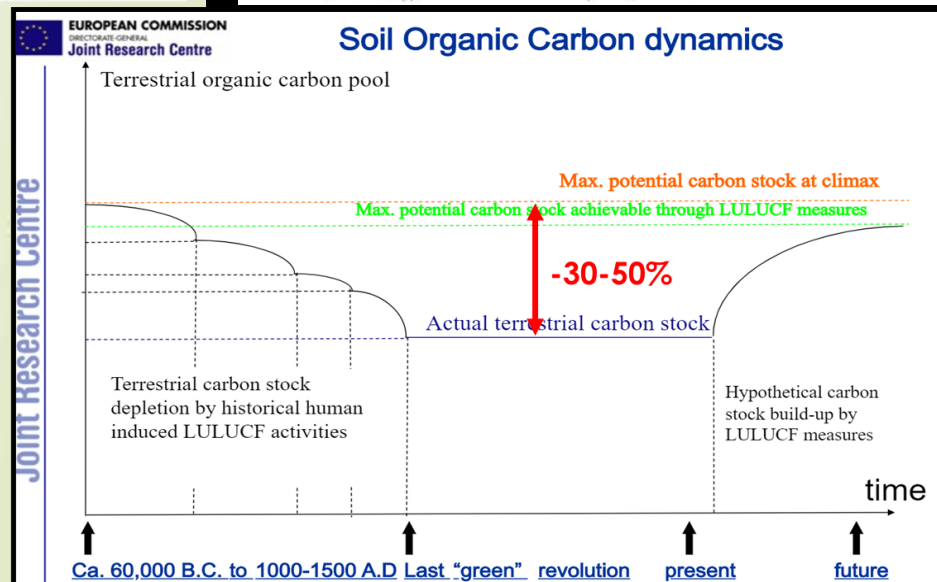
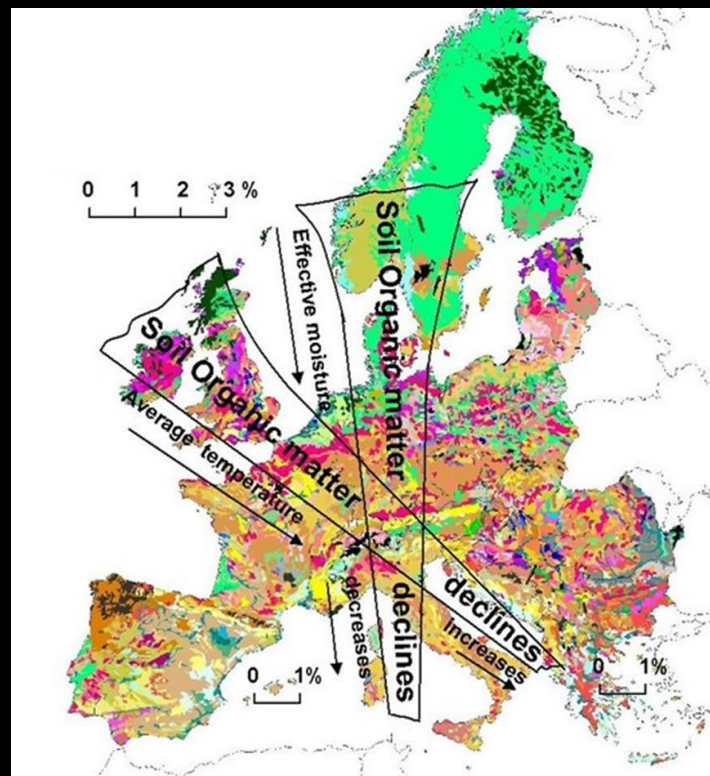
- Při změnách kultury se mění celkové množství produkované biomasy
- Změny se liší
  - U různých typů vegetace/biotopů
  - V nadzemní a podzemní biomase
- Výrazné snížení kořenové biomasy v intenzivních kulturách

... energie nejen pro člověka ???

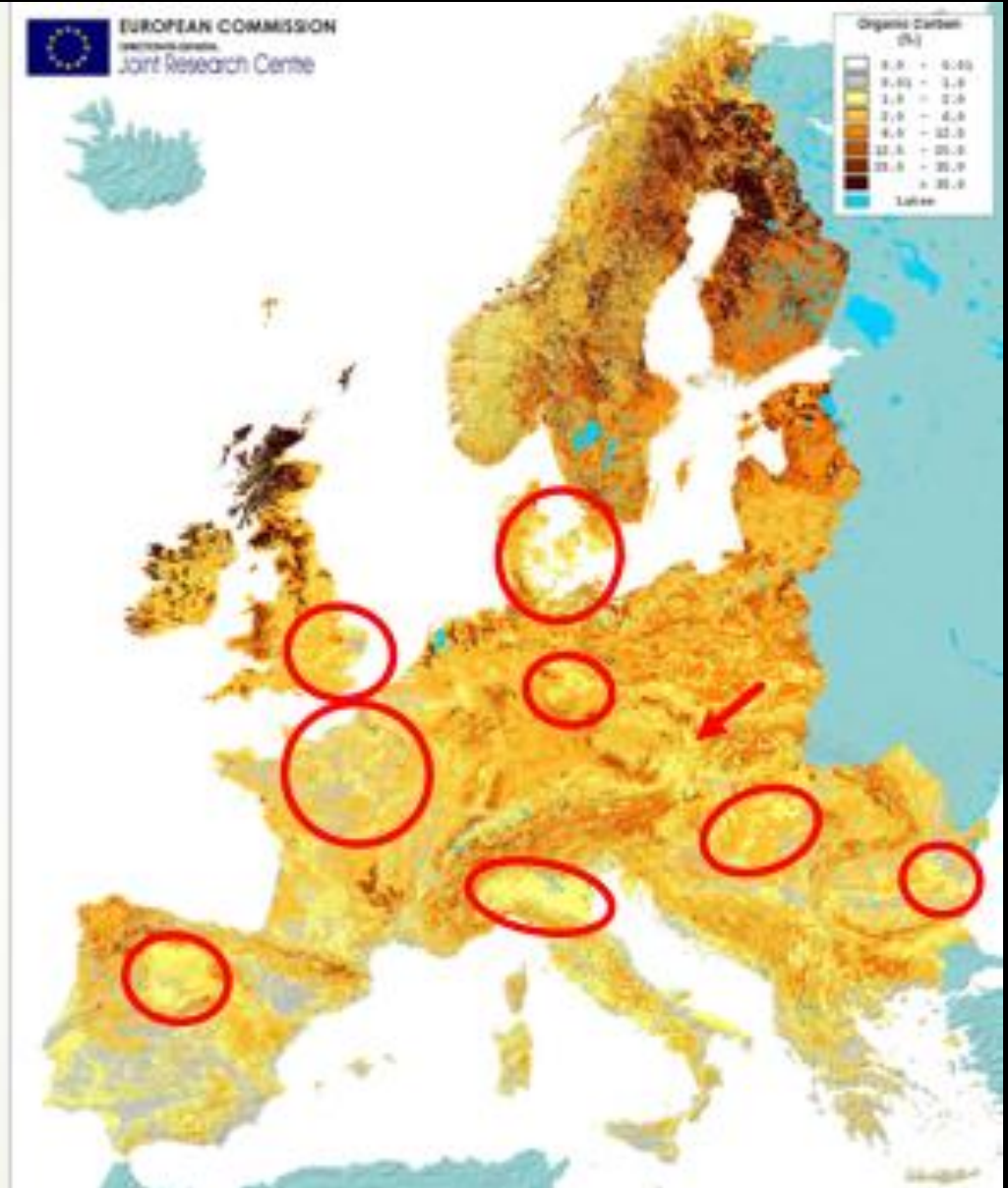
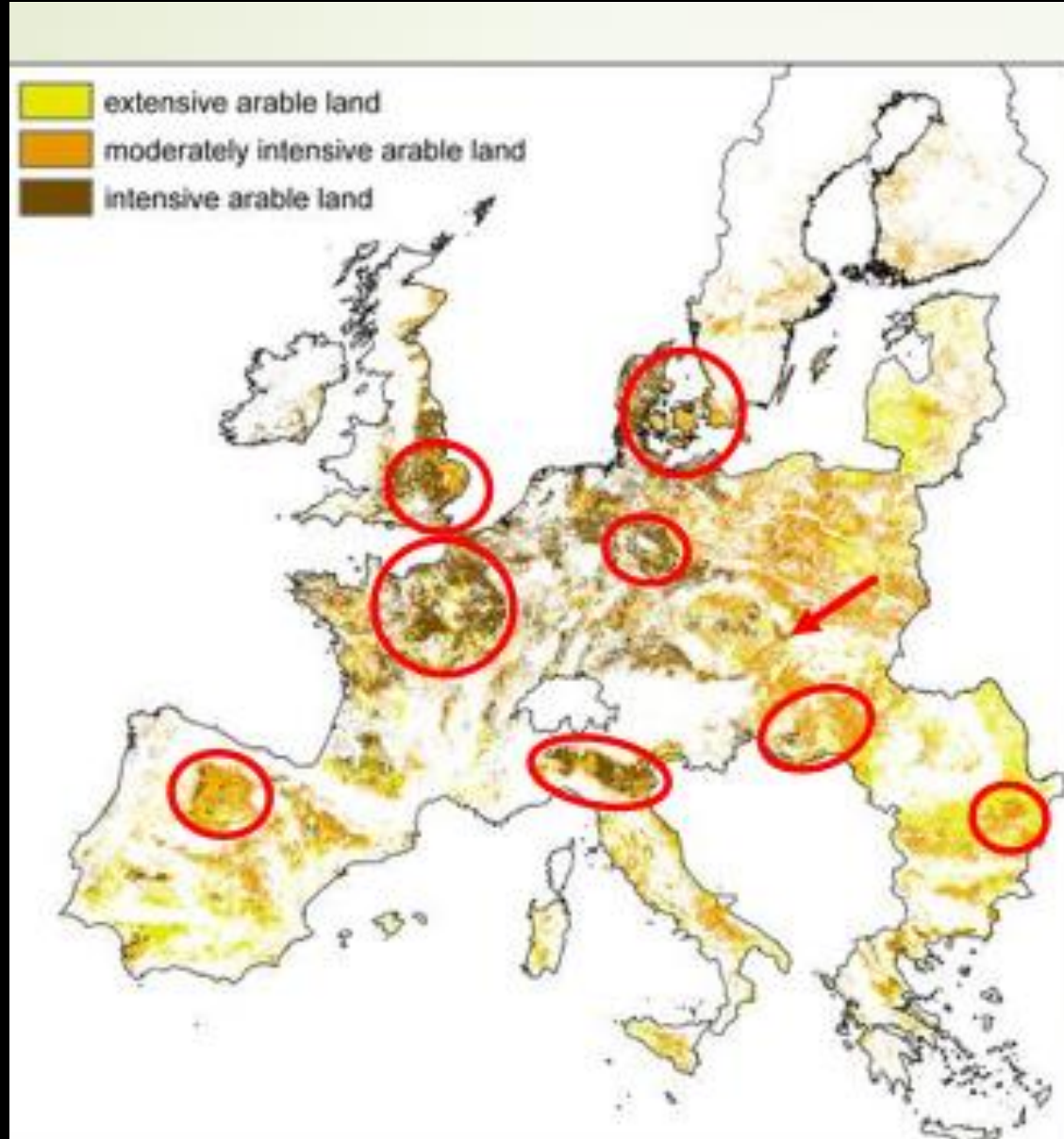

- S intenzitou zemědělství/hospodaření klesá podíl půdní organické hmoty (organického C)
- Pokles je větší při vyšších teplotách a nižších vlhkostech
- Klimatická změna tento trend tudíž ještě zesiluje, potřeba adaptačních opatření

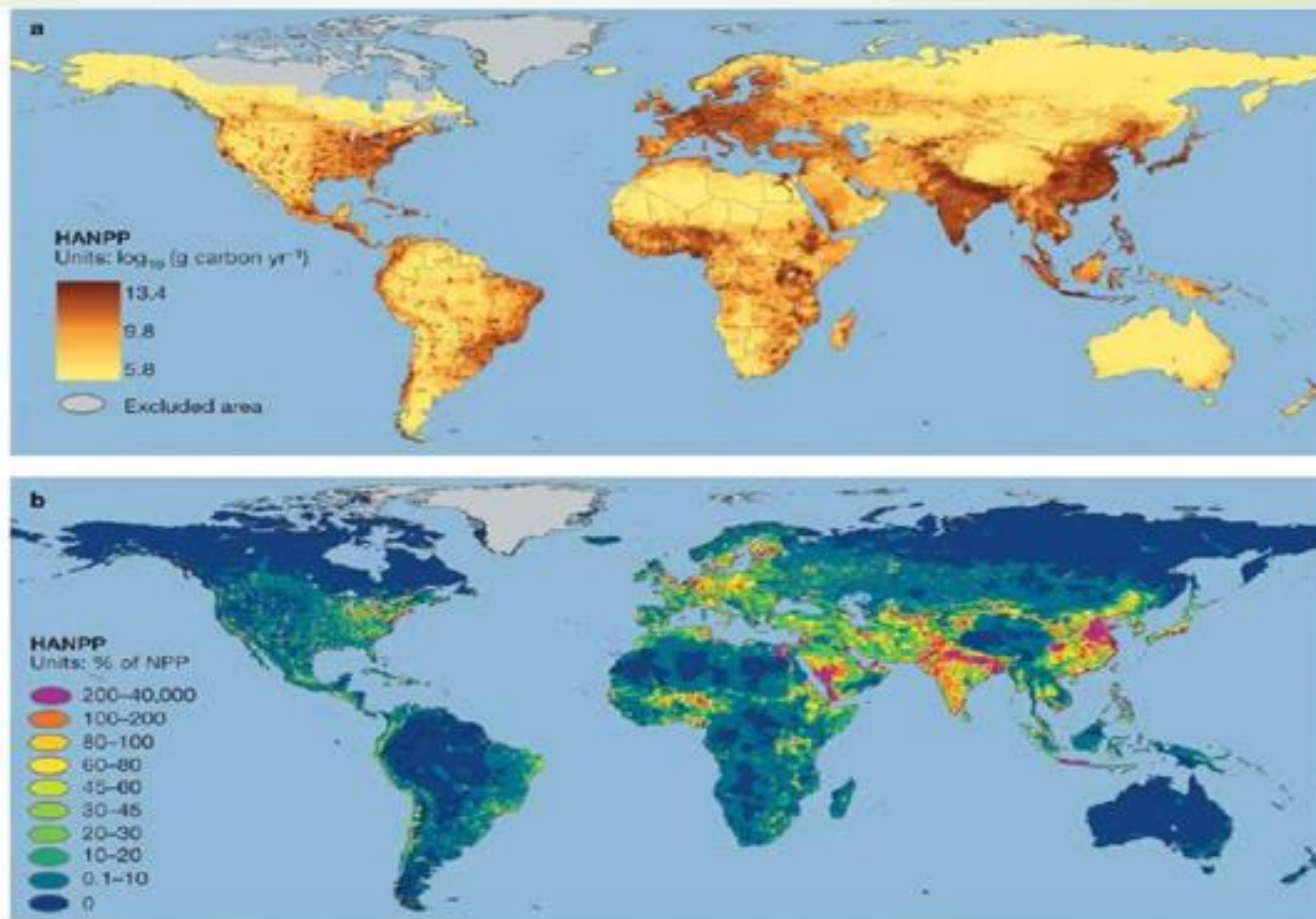

Intenzivní zemědělství v Evropě a organická hmota

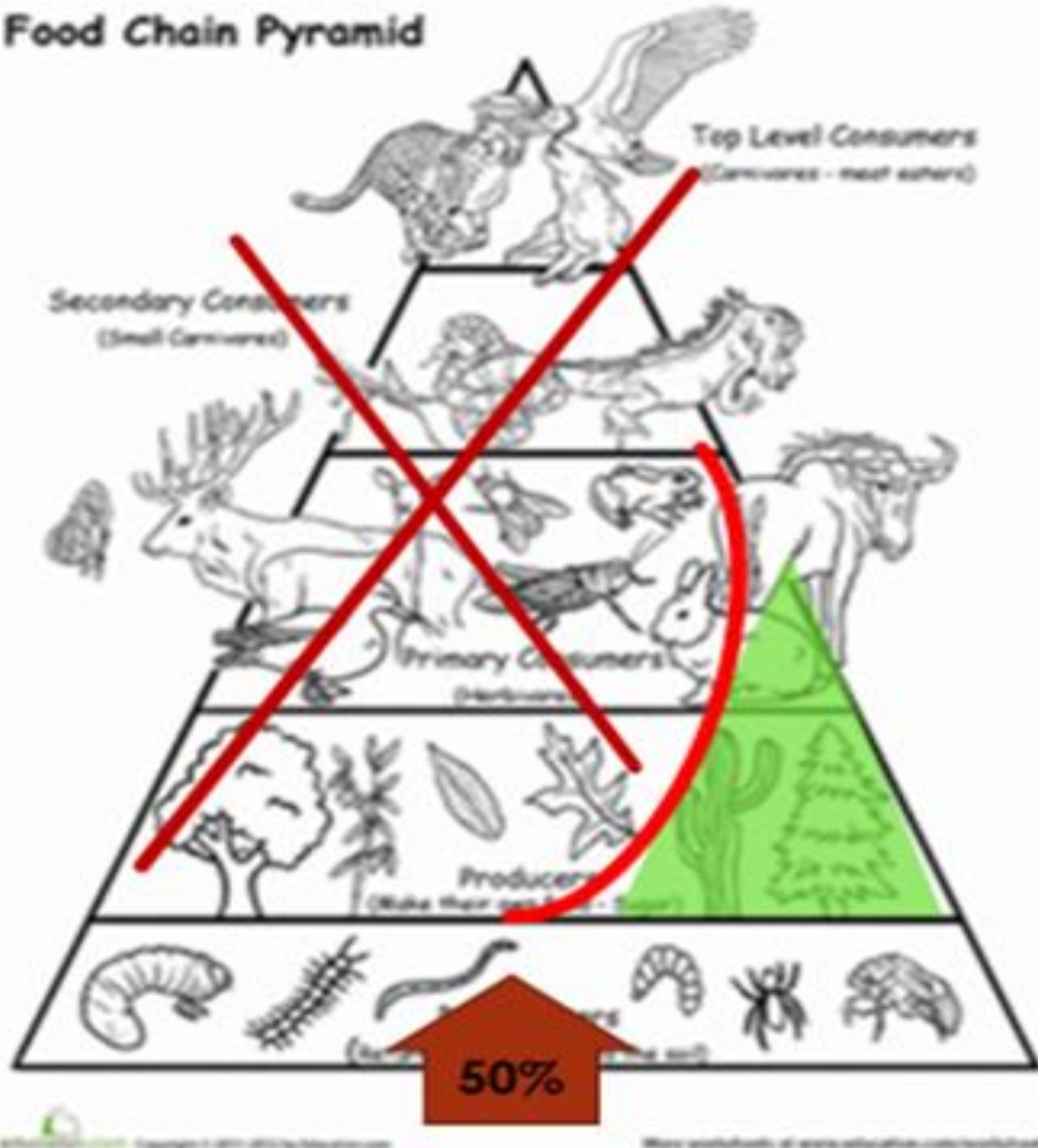
Kolik si člověk přivlastní ??? - HANPP

Figure 1 Spatial distribution of the annual NPP resources required by the human population. As measured by **a**, HANPP and **b**, HANPP as a percentage of local NPP. Both maps use the intermediate estimate for HANPP and are in units of carbon.

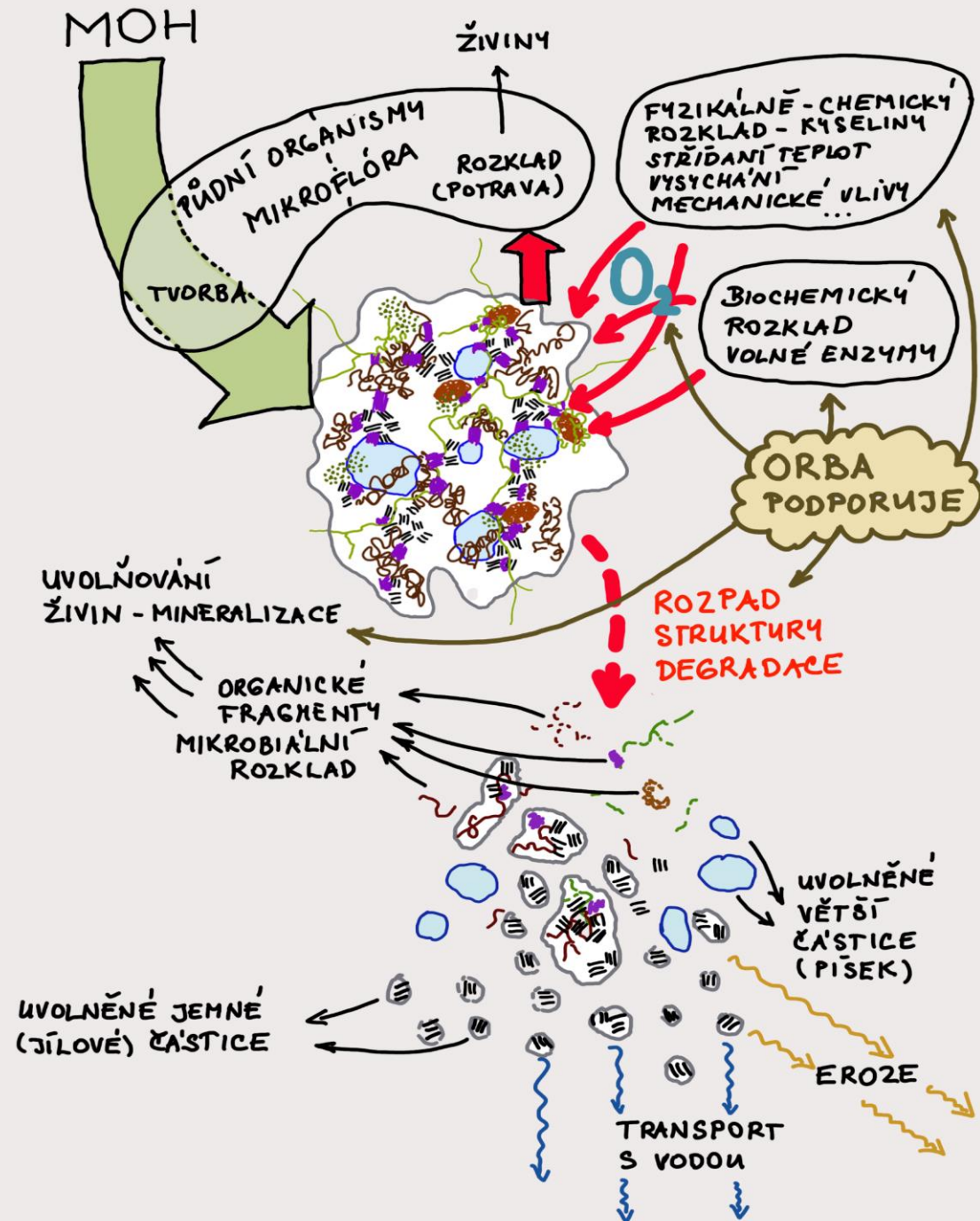
Food Chain Pyramid

Dostupnost energie z MOH a biodiverzita

- Potravní/ekologická pyramida – trofické úrovně
- Přenos energie na vyšší stupně ca 10%
- Klesá nejen počet druhů a komplexita ekosystému, ale i početnost (abundance) zbývajících druhů

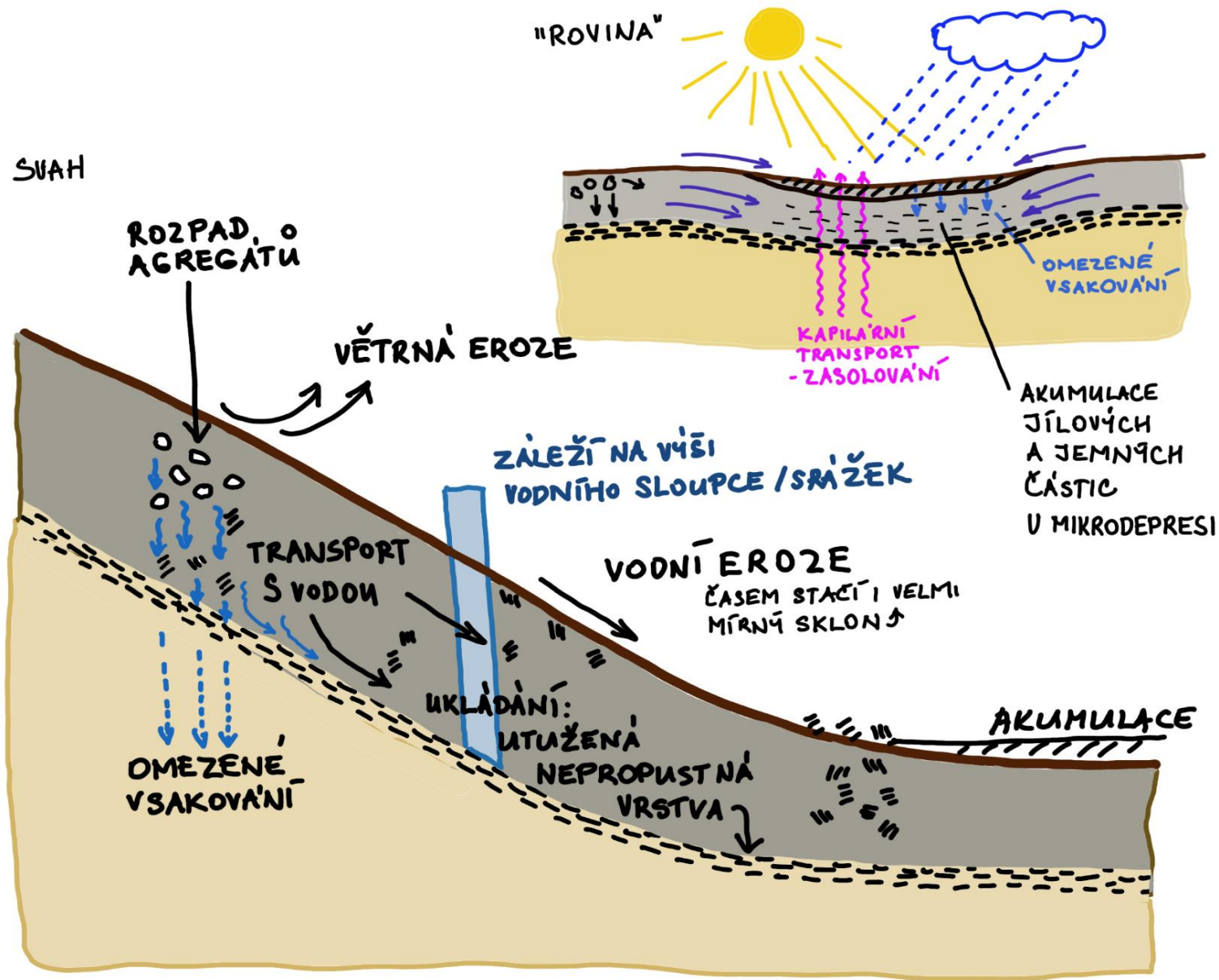

Rozpad struktury – základní problém půdní degradace

- Rozkladné děje/rozrušování struktury probíhá permanentně (mineralizace, recyklace živin, výživa organismů, ale i fyzikální a chemické děje), stejně tak její budování/opravování (jako výsledek činnosti organismů, produkce lepivých látek, humifikace,...)
- Rozpad převládne pokud není dostatečný input MOH anebo chybí organismy, dochází k rozpadu struktury a uvolňování fragmentů a nejjemnějších částí půdy, ty se mobilizují a mohou být transportovány vodou nebo vzduchem (eroze)

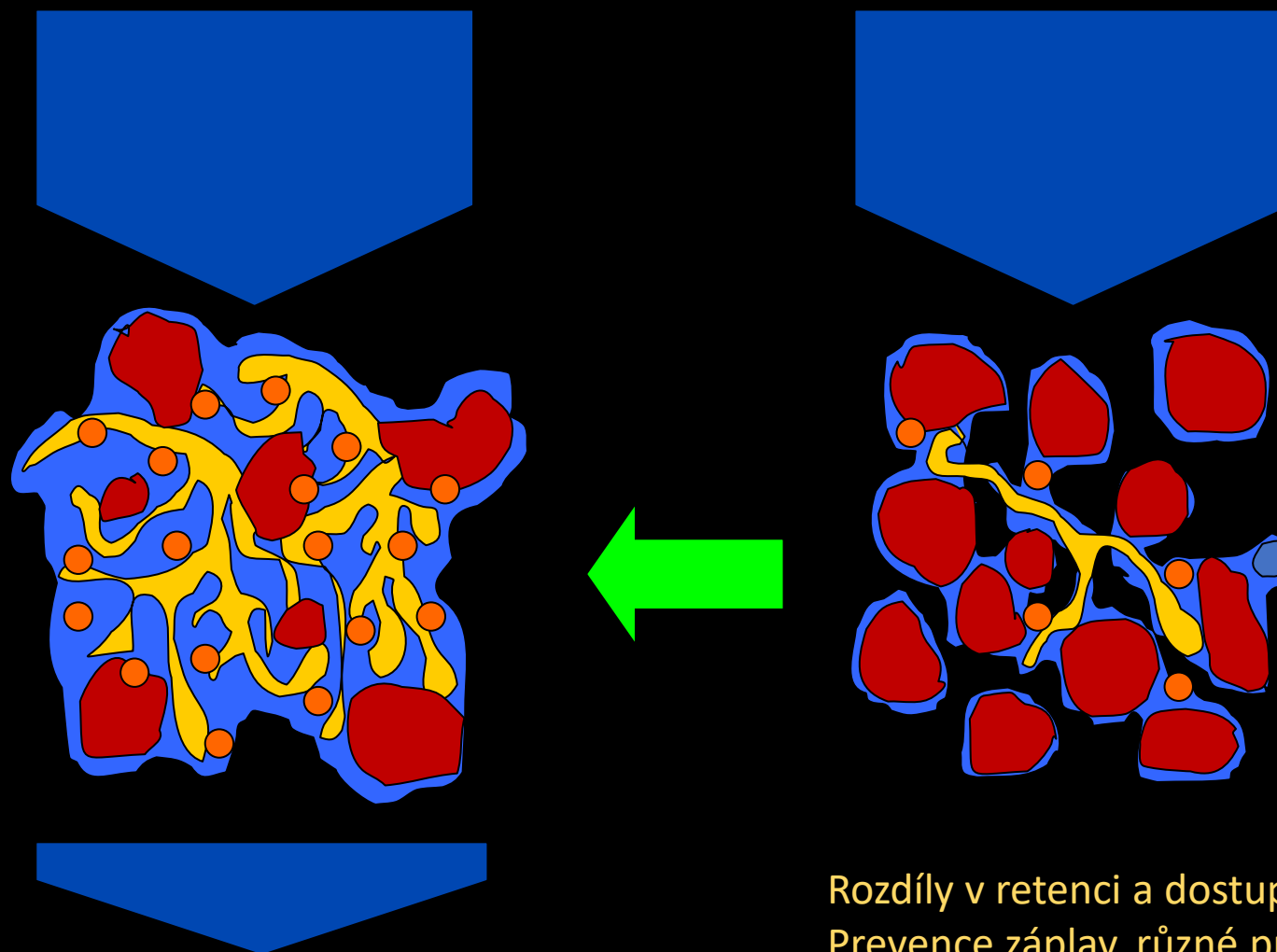

Eroze a utužování jako výsledek rozpadu půdní struktury

- Rozpad struktury – volný pohyb malých fragmentů a jílových minerálů (pokles nebo absence organismů)
- Akumulace v podorníci – utužení (gravitační pohyb)
- Usnadněný povrchový odtok – vodní eroze i přenos vzduchem – větrná eroze
- Při intenzivním rozpadu struktury stačí k erozi velmi malý sklon svahu
- Na „rovinách“ akumulace v mikropresích, problém se vsakováním a naopak kapilární pohyb a zasolování

Půdní struktura a voda

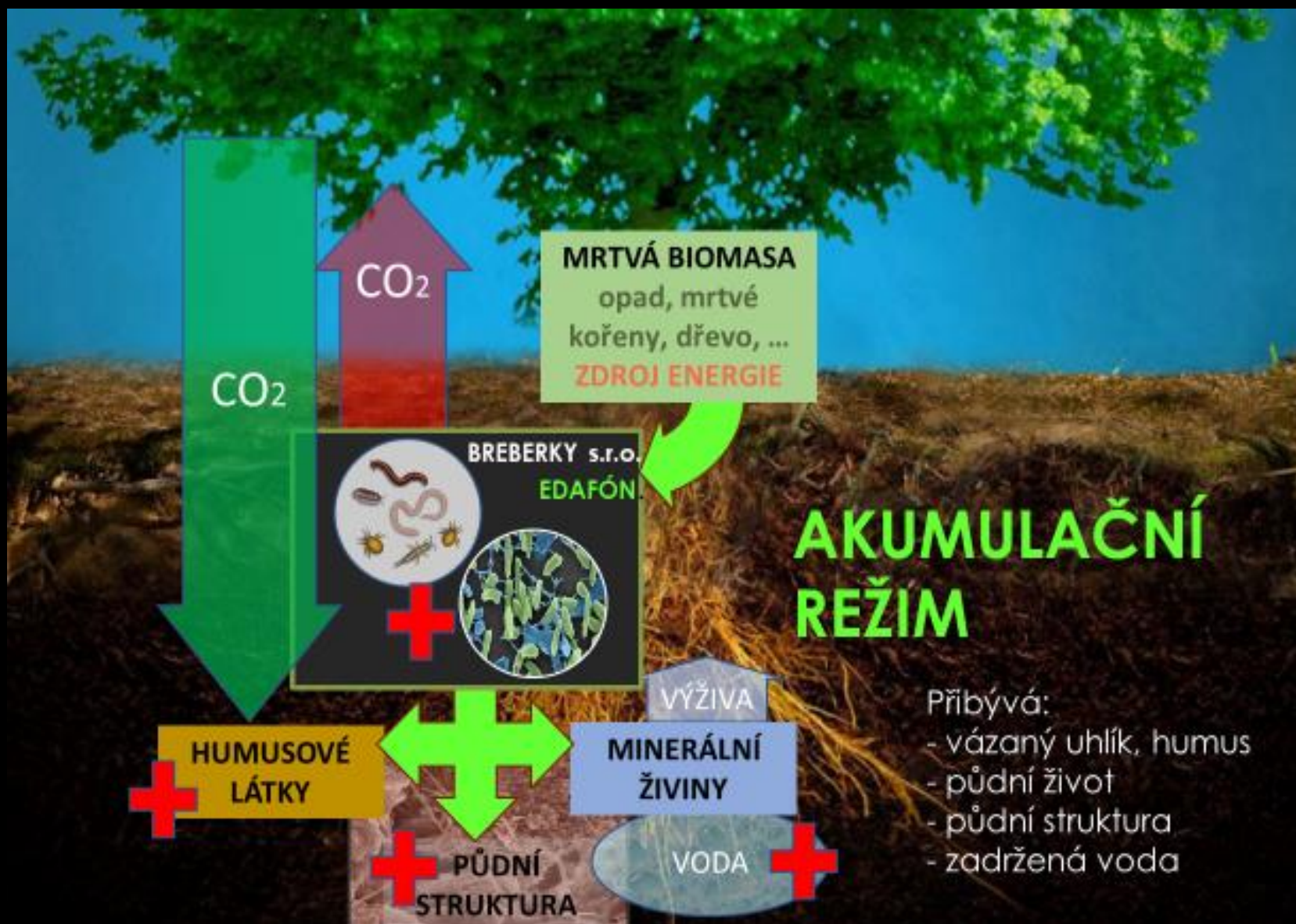
Rozdíly v retenci a dostupnosti vody
Prevence záplav, různé provzdušnění
Pufrování teploty
atd.

Jak funguje zdravá půda a co se v ní děje?

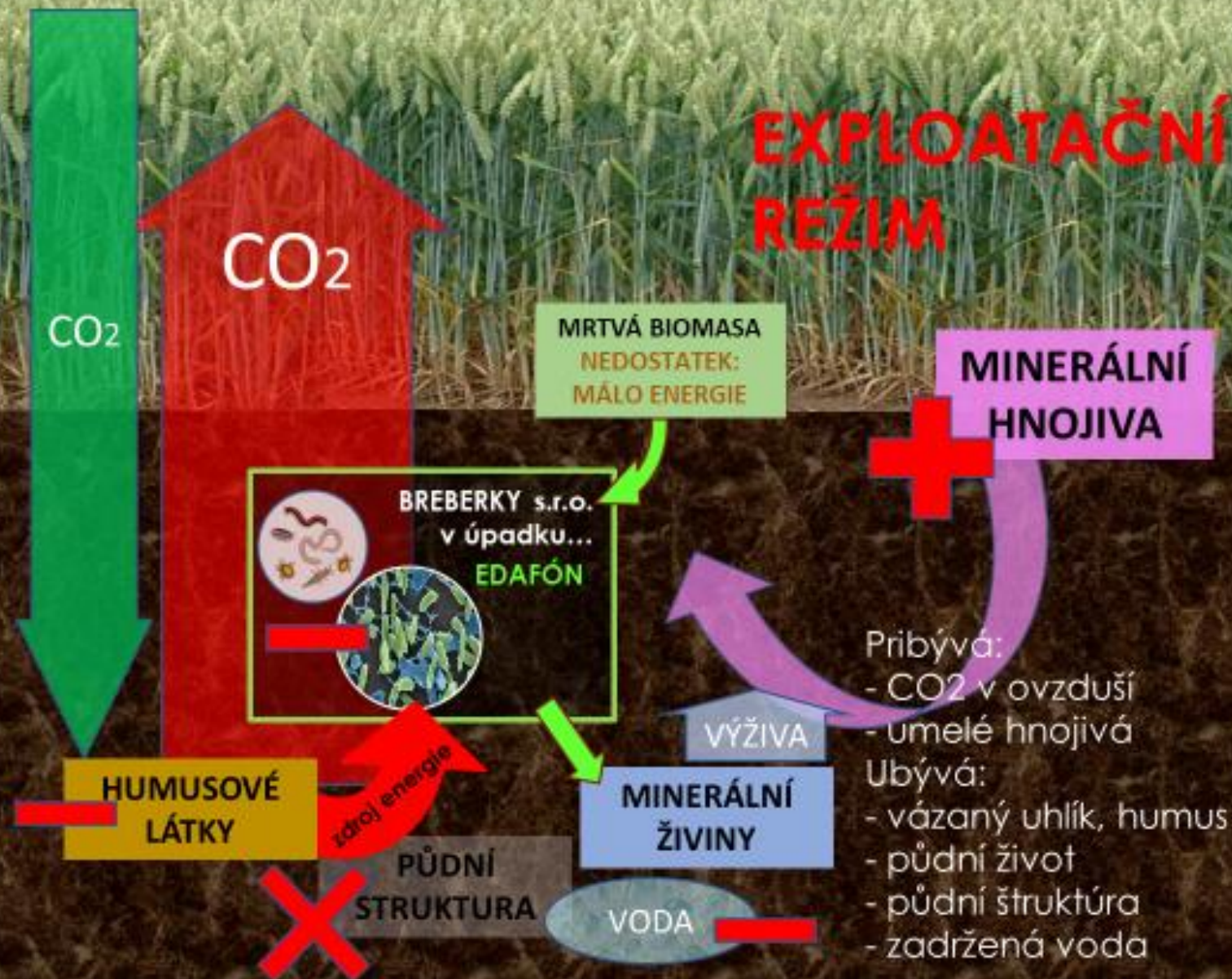
Nejdůležitější procesy:

- Rozklad
- Živiny
- Struktura
- Voda
- Biodiverzita
- Uhlík

EXPLOATAČNÍ REŽIM

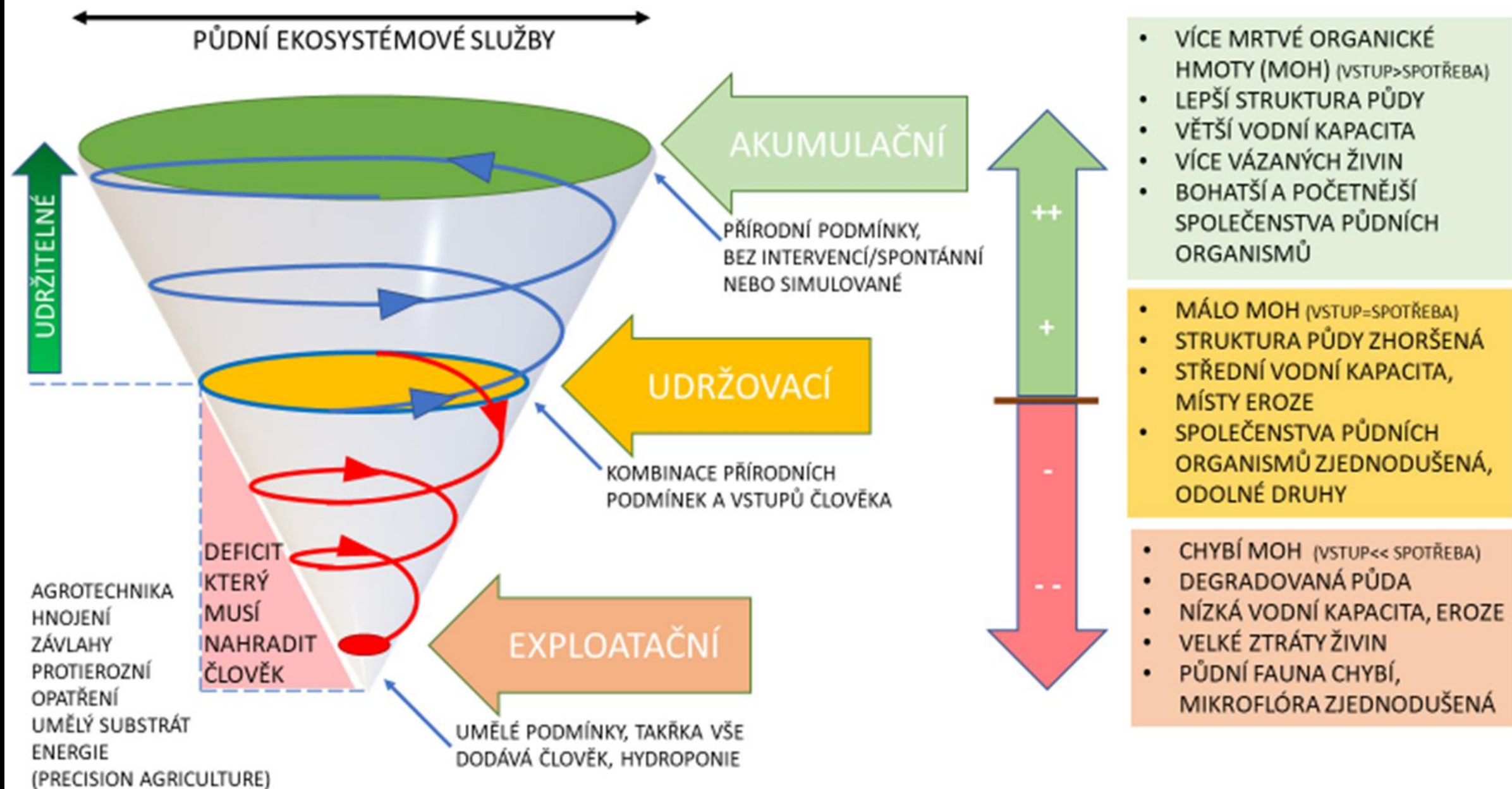
Kde je
tedy problém?

Prakticky ve všech funkcích

Vše funguje jen díky
genialitě systému,
„nejlepší pojišťovny“:

- Funkční redundance
- Ekologická plasticita druhů
- „Switching“ potravních preferencí mikroflory

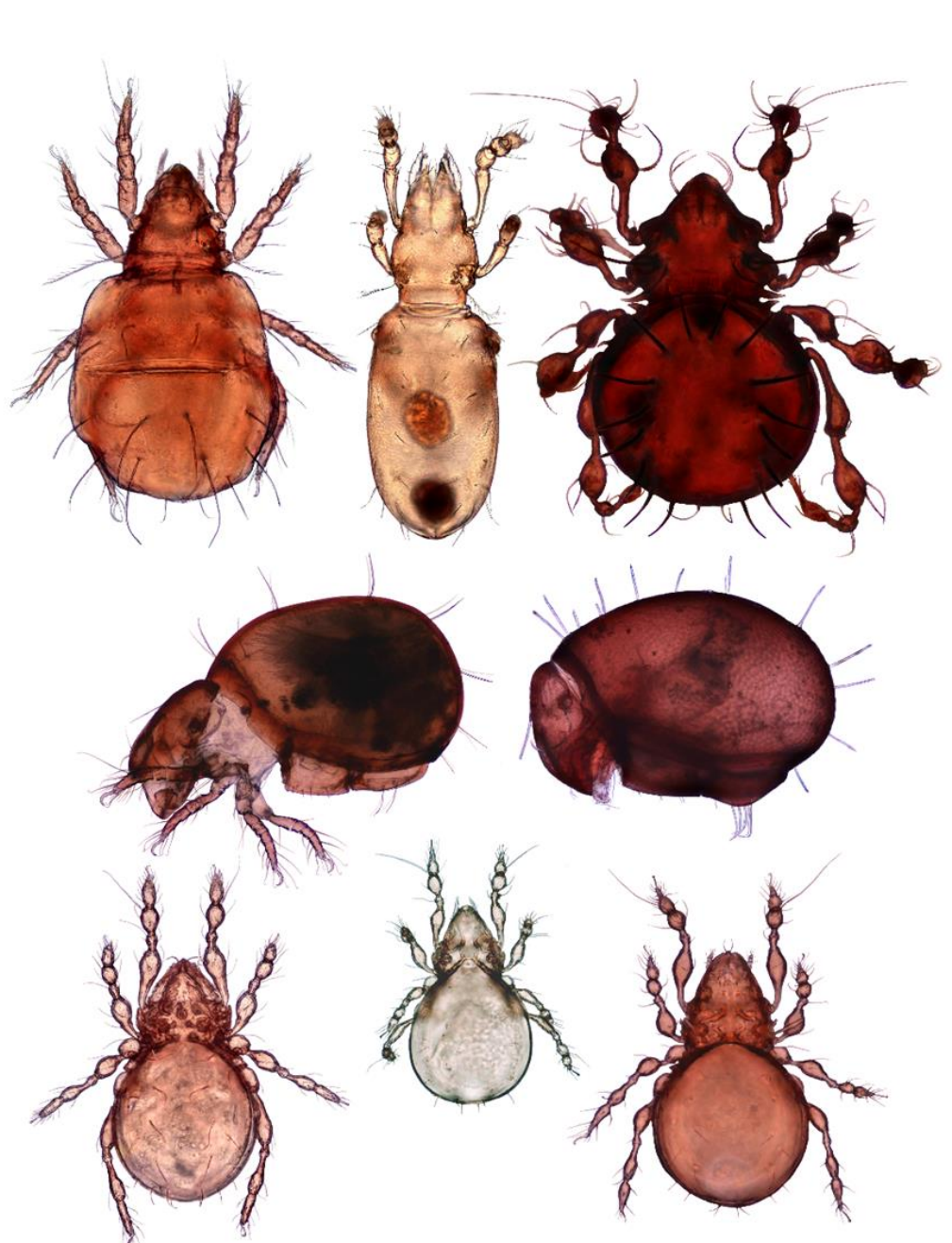
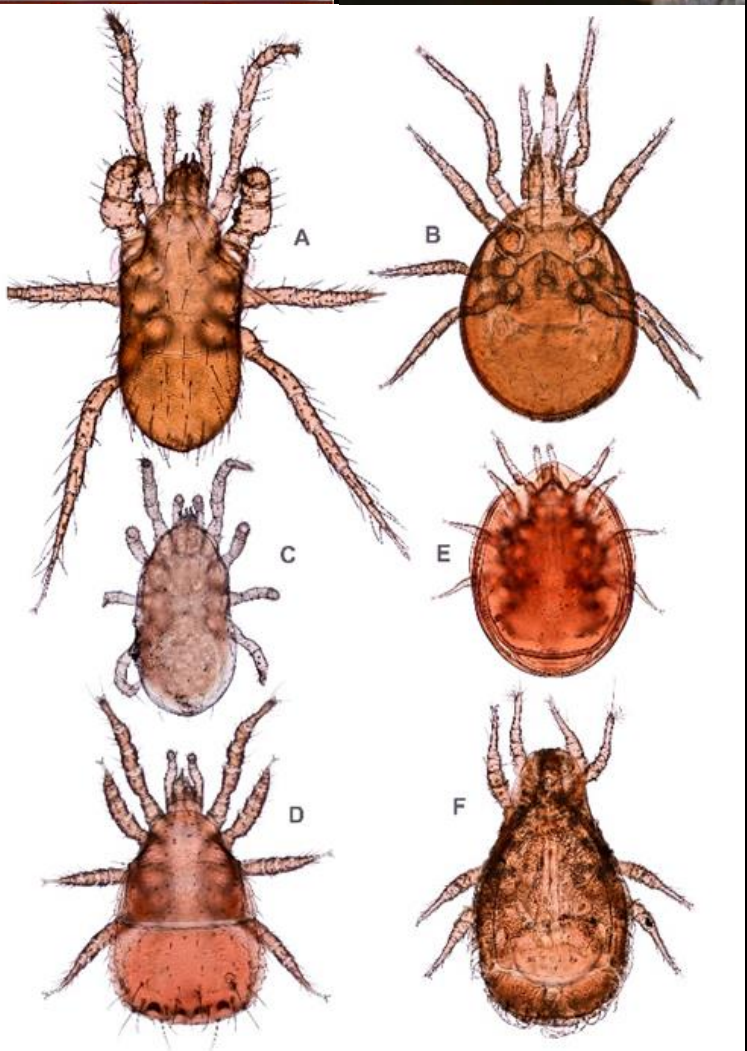

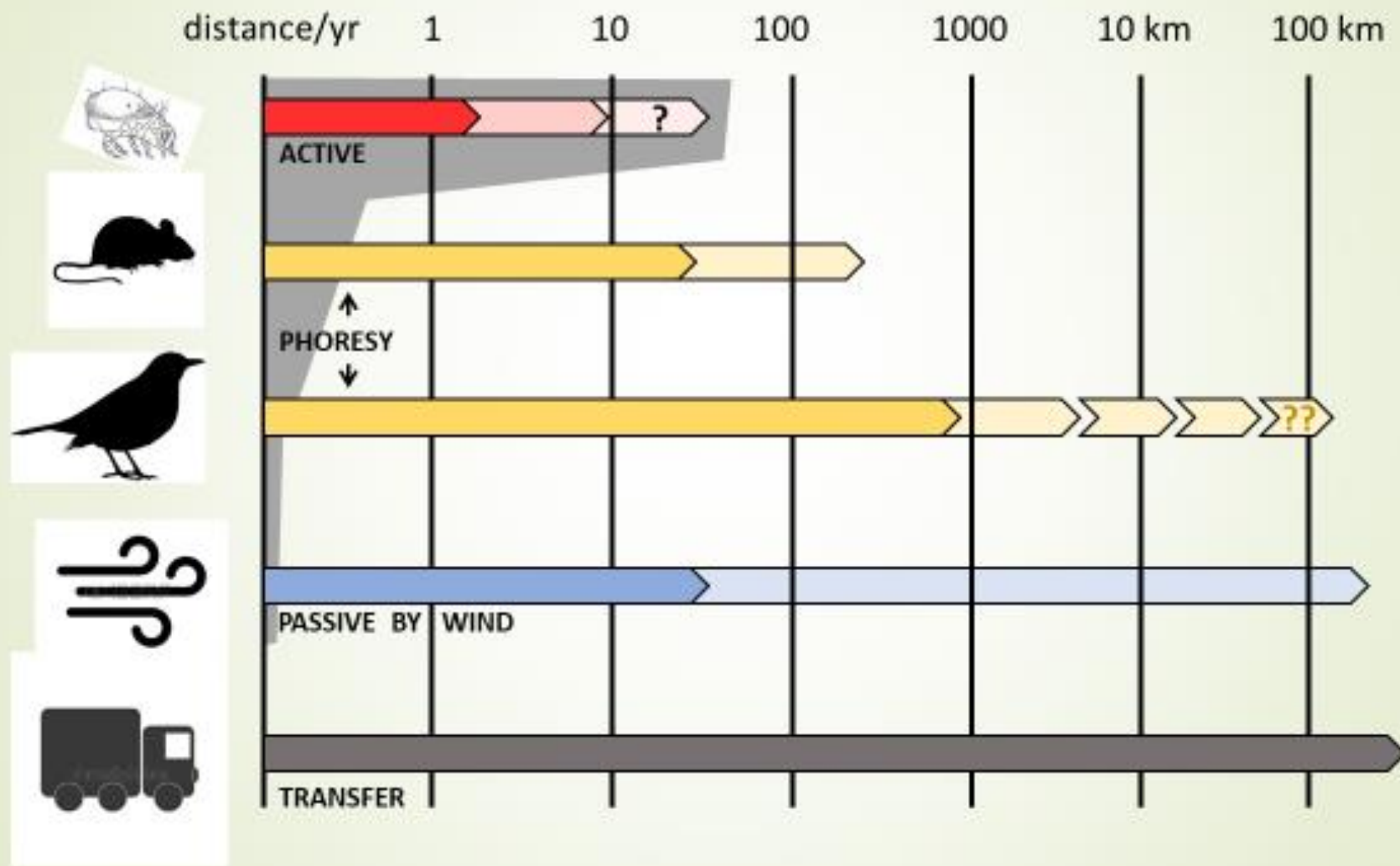

Jak je dostat zpět?

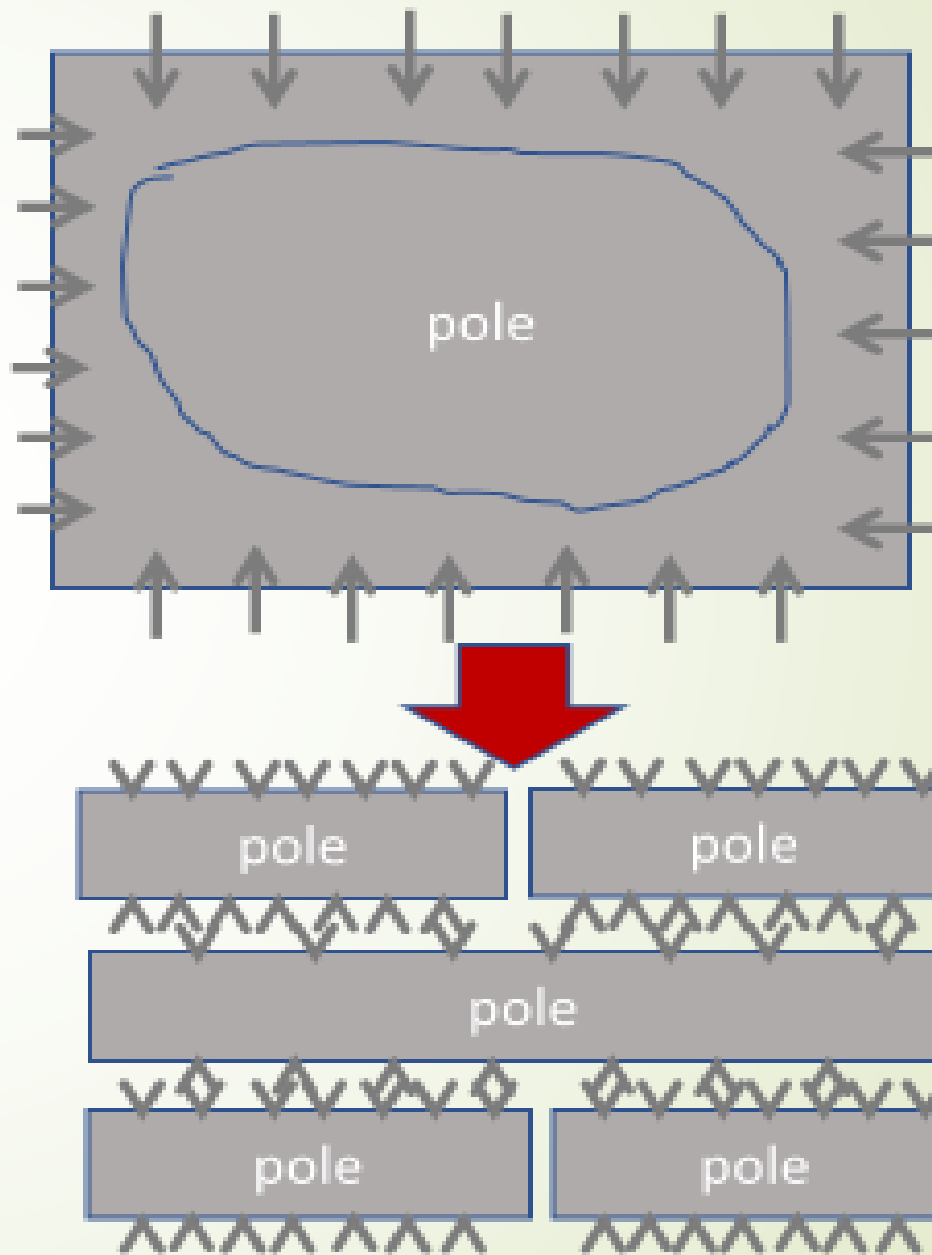

Způsoby reintrodukce/reimigrace: vzdálenosti

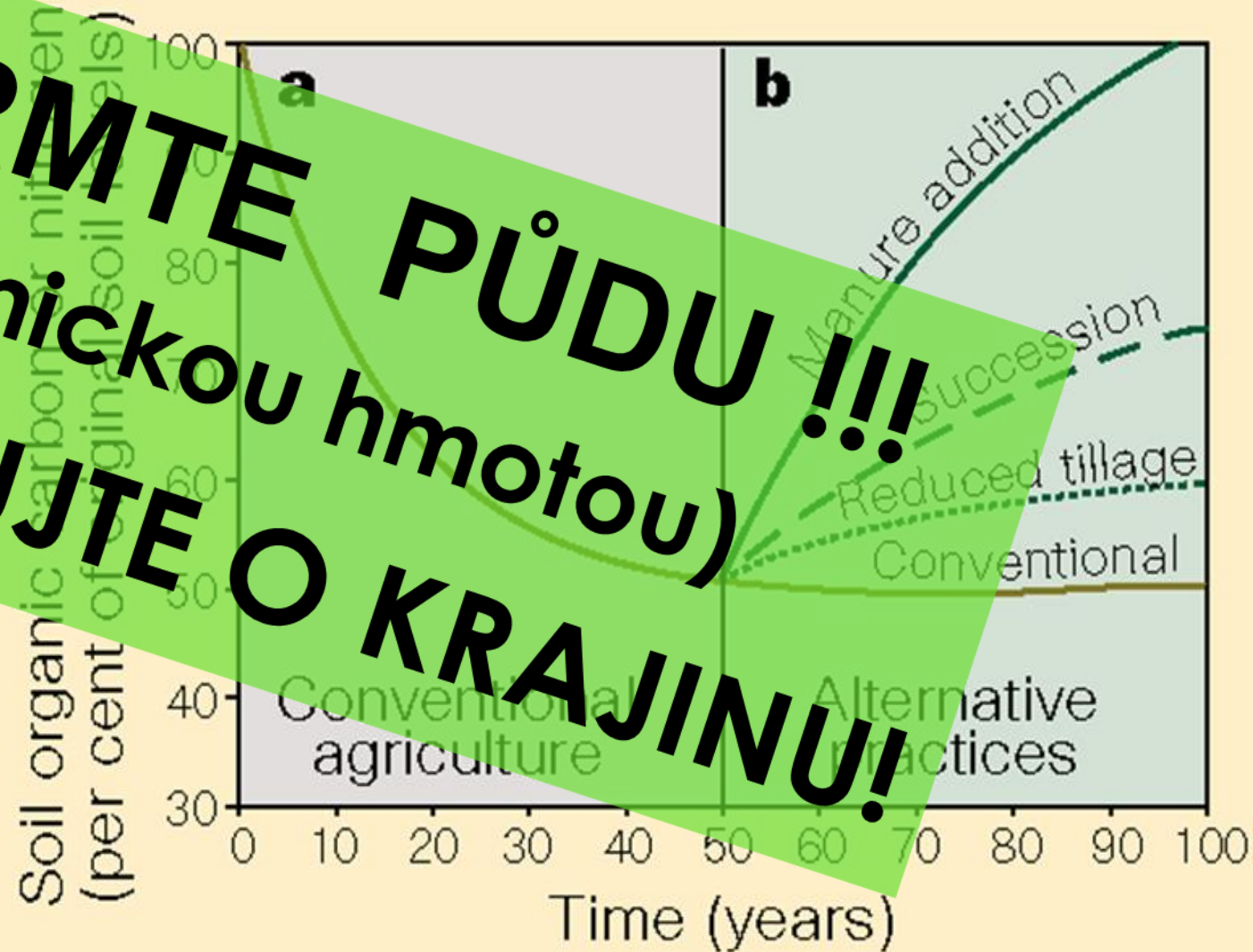
Doplnění organické hmoty nemusí stačit!

- U hodně degradovaných půd je biota výrazně zdecimovaná a druhově chudá
- Nutnost zajistit možnost rekolonizace půdy z refugií
- Struktura krajiny: remízky, zelené pásy.....
- Sekundární efekt: příspěvek krajinných prvků k produkci mrtvé organické hmoty
- Důležité: **ZDROJE** a **BARIÉRY**

Co s tím vším můžeme dělat ??

NAKRMITÉ PŮDU !!!
(organickou hmotou)
... A PEČUJTE O KRAJINU!

Díky za pozornost!

**Pracuji pro
Vás,
vážení!**

